

Minnen och boplatser från en suunnen tid

Södra Rörums
socken

Här är den bygden som fäderna rörde....

Den sången kommer osökt för oss, som har sysslat med dokumentationen av gamla torp- och gårdsruiner. Dessa många strävsamma människor, som levde sitt liv i byarnas utmarker, fick kämpa en hård kamp med stenig och oländig mark, som de fick sig tilldelade av de mer besuttna bönderna i byn. De hade kontrakter som till varje pris måste uppfyllas, annars kunde de få lämna den mark, som de med mycken möda odlat upp. Dessutom hade de skyldighet, att göra dagsverken hos bönderna när så påfordrades. Familjerna var stora och fattigdomen likaså. Det visar de gamla protokoll, som finns från sockennämnderna. Vid vissa nödtider delades ut bröd till de fattiga, och många torpare och backstugusittare finns med på dessa listor. Men trots allt var de tacksamma att få ha sina torplyckor, där de kunde odla potatis och råg och ha gris och andra husdjur och därmed hålla svälten på avstånd. En del av torpen blev med tiden ett litet småbruk och gav sin brukare en god bärgning.

Vi i studiecirkeln, som har arbetat med att forska fram ägare och sätta ut eke-pålar med kopparskyltar, där torpets namn och nummer finns, har gjort detta, för att alla dessa människors odlargärning ej ska falla i glömska.

Ibland har det varit enkelt att hitta ruinerna, medan andra ligger mitt inne i tät granskog som planterats ända fram till trappstenen och några är övervuxna av gräs och sly. Vid nästan alla finns det minnen av den lilla trädgårdstäppan t.ex. äppelträd, bärbuskar, såpnejlika, malva m.m.

Vi har gått systematiskt tillväga och numrerat torpen by för by. Nästan varje ruin som är märkt med skylt har vi fått fram ägare till, ibland flera generationer tillbaka.

När vi nu upplever hur vår bygd avfolkas, och gårdarna blir allt färre är det intressant att blicka tillbaka, och se hur det såg ut i forna dar.

Bjävröd, t.ex. var en av de största gårdarna i socknen med många torpare tjänare och hantverkare av olika slag. Det fanns kvarn och såg, bränneri m.m. Nu finns det mest skog och bara en familj bor där permanent.

Det har varit fascinerande att arbeta i vår studiecirkel, och vi hoppas att vår lilla skrift ska bli till glädje för många Rörumsbor, både här hemma och i "förskingringen". Förhoppningsvis kan det underlätta för nya generationer, som vill söka sina "rötter" hos dessa hjältar i det tysta.

Södra Rörums Bygdeförening

SÖDRA RÖRUM

SÖDRA RÖRUM

1. FATTIGHUSET

S. Rörum nr: 1 Prästgården

Skola och fattighus.

Huset uppfördes år 1839 intill nya kyrkogården. Västra långsidan var ingrävd i backen upp till fönsterhöjd. Väggarna bestod av metertjocka gråstensmurar.

I södra delen av huset fanns 2 små rum, det innersta rummet var under många år lärarinnans bostad och var försett med en spis, vilket andra rummet, som var samlingsrum saknade. I mitten av huset fanns skolsalen. Norra delen var reserverad för socknens fattiga och bestod av 2 rum och en liten förstuga.

Ett av rummen beboddes under många år av en stor barnfamilj. Skolsalen uppvärmdes av en Sirius ugn, vi skolbarn fick skiftas till att sköta eldningen under skoltid. Elektrisk ström fick inte skolan förrän in på 1940 talet. Huset tjänstgjorde som skola fram till år 1955 då den nuvarande skolan togs i bruk.

De sista personer som bodde i lilla rummet i fattighusdelen var Frans Pettersson f. 1868. Han var son till smeden Pettersson. På äldre dagar då han inte orkade med tungt arbete gick han omkring i bygden med resväska på ryggen, som innehöll en del småplock såsom fästnålar, bendelband, skosnören och tvålar. Dessa saker skrev han efter från Ahlen o Holm. Förtjänsten var inte många ören, men han blev i regel bjuden på mat och kaffe i stugorna

och på så sätt klarade han sig från svälten.

Efter Frans flyttade Aug. Nord in i rummet och var den siste som bodde där.

I det större rummet bodde Cecilia Ohlsson under många år.

Cecilia var född 1868 och dog 1957.

Huset revs år 1962

2. OLA PERS LYCKA

S. Rörum 1. Prästgården.

Vid nya kyrkogården.

Huset revs ca. 1900.

Ruin finns

3. TUA HUS

Tuahus har fått sitt namn efter en torpare vid namn Tuve Tuve-
sson, som bodde här någon gång i början på 1800 talet.

Här vid den lilla Tuahusbäcken hade legat två torp, så nog hade prästen i S. Rörum under 1800 talet god hjälp till att sköta sin jord, då han hade fyra torpare till dagsverkare.

Där syns fortfarande ett par små kullar, som visar var byggnaderna har legat.

Två små källare hade de haft i rullstensåsen intill. Rester efter åkerlyckorna och viltväxande snöbollsbuskar talade om att här hade bott människor.

S. Rörum 1 Prästgården

Tuve Tuve-
sson f. 1775 i Verum.
Karta 1822

Ruin finns

4. ANDERS SVENSSONS TORP UNDER Nr 1

Anders Svensson f. 1839
h. Matilda Persd f. 1842
Barn Johanna -64, Else -66 -
Amalie -69, August -71,
Johannes -77.

Torpet vid sidan om Tuahus
innehades på 1870 talet av
en torpare vid namn Anders
Svensson.

En dag då hustrun satt och
vävde i vävstolen, samt dottern
satt bredvid och spann, råkade
hon tappa ett föremål på golvet.
Då det var skumt i stugan, tog
hon en s.k. svavelsticka och
slog eld på.

När den sprakade föll gnistor
ner i spånadslinet, som tog
eld och strax var elden lös
i rummet. Fadern lyckades

slita loss vävräcken och rädda
den, men huset och inventarierna
brann upp.

Nybyggnad blev det inte, ej
heller bosatte sig fler torp-
are där.

För ca 50 år sen fanns där
en stor gammal ek, en sommar-
dag slog blixten ner i eken
vid ett åskväder, och denna
splittrades i tusen större och
mindre bitar.

5. PÅL SVENSSON

S. Rörum 1. Prästgården.

Vid Östentorpsvägen.

Pål Svensson f. 1798 från Vinslöv
Flyttade till Lars Anderssons
S. Rörum nr. 10. Karta 1822

6. BLOMS TORP

S. Rörum nr 1. Prästgården.

Dagsverketorp

Första kända brukare

Ake Moll f. 1811

s. Per Moll f. 1831

Karl Johan Blom f. 1845,

Hustru Else

Barn Elise, Anna, Ida

Dottern Elise och Svärsonen

August Hansson f. 1875 död

1932. Drev det till 1932,

sönerna drev det till 1934.

Ny ägare.

Frits Nilsson

Hustru Ester

Barn Lennart f. 1929, Gertrud
f. 1936.

Sålades 1963 till Gunnar Hall

Troligen S. Rörums äldsta hus.

Finns på enskifteskartan 1822.

Torpet finns kvar.

7. EMMA O GOTTFRIDS

S. Rörum nr. 7 S. Rörums Ry.

Gottfrid Olsson

System Emma Olsson

Fadern hette Ola Jönsson

Revs 1966 av Gert Hellberg

Numera är Västantorps stug-
by byggt på fastigheten.

8. FINERS HUS

S. Rörum nr. 7.

Äg. Carl Nordahl S. Rörums Ry.

9. ANDERS OLSSON

S. Rörum nr. 7. Äg. Carl

Nordahl S. Rörums Ry.

Anders Olsson köpte det år 1900

bodde där till 1914. Pernilla

Jon Tyges hyrde det. Revs

på 30-talet.

Skorstensruin finns.

10. SPELETORP

S. Rörum nr. 7. På S. Rörums Ry.

Jöns Andersson f. 1838 i

Lövestad. Spelman.

Hustru Elna f. 1845.

Barn Anders 1871, Per 1884,
död 1892, Anna 1891, död 1892.

Anders flyttade till Ekastorp

nr. 2, gifte sig med Karna

Barn Hilding Joel

Torpet revs i slutet på 30-talet.

Ruin finns

11. LINDS LYCKA

S. Rörum nr. 7 äg.

Carl Nordahl. S Rörums Ry.

Ola Lind f. 1843

Låg kvar till ca 1910.

12. ANNA JINSA

S. Rörum nr. 7 på Lennart Olssons.

Numera Västantorps stugby.

Anna Jöns Klocks Föräldrahem.

Fadern hette Isak Nilsson.

Flyttade till Isakahus i Kroken.

13. SVALLINS HUS

S. Rörum nr. 9. Nuv. Landstinget.
Vid Fundersetsvägen.
Brann ner ca 1910.
Rester av ruin

14. HANS KALS

Hans Kals (Hans Karlssons) på
fäladen, Södra Rörum 11:8, 11:9
bodde här åren 1888-1895 då han
flyttade till S. Rörums kyrkby.
Han var f. 1819 o d. 1897.

Huset av timmer på stengrund
revs senare.
Ruin omkring 1900.

Nuvarande markägare Reinhold
Hermansson Trulstorp 1:20.
Det berättas av Lars att hans
mormor Elna Lundgren Ryed hade
ensamrätt plocka alla lingon,
blåbär, hallon o.s.v. på fä-
laden och skulle därför lämna
byggmästare Per Svensson
Bjeversödsgården (då ägare) 50 l.
bär varje år.

15. ÅBERGS

S. Rörum nr 5 Äg Gunnar Nilsson.
Brann ner ca 1900, då ägaren
Pehr Åberg och hans son inne-
brändes. Modern tvättade i
prästgården. Barnen lekte i
halmen med tändstickor. Modern
såg det brann. Sprang hem.
Men kunde ej rädda någon.
Ruin finns

16. KITTA PRICK

Husartorpet under Husar nr 96
Genom detta öppna köpebrev
upplåter och försäljer vi samt-
liga nedanskrivna rusthållanr,
vårt vid S. Rörums by belägna
Husarhus, med det därtill hör-
ande genom lantmätningen en-
skiftade och inhägnade jord-
stycke, tillhörande Husar num-
ret 96, Emot en av oss emellan
och köparen skomakare Hinrick

Mineur träffad köpesumma stor
200 tvåhundra Rif. Rgd sm.
Och förbinder vi oss, det
må vara i nästvarande, eller
kommande tider, vad för händ-
else som helst, att vi en för
alla, och alla för en, att
Köparen Mineur för sig, hustru,
barn och arvingar, i evändelig
tid äga, skall njuta fri och
orubbad dispositionerad be-
sittning, å detta sig av oss
tillhandlade hemvist, utan
minsta anspråk på någon änd-
ring, emot säljande beting
och villkor nämligen

- 1 Köparen Mineur betalar till
oss den överenskomna köpe-
summan i tvänne terminer
den första halva summan
betalas den förste först
kommande oktober detta
år 1836 med (100) Ett-
hundra Riksdaler.
 - 2 Köparen Mineur betalar
den återstående halva
summan den 25 mars nästa
år 1837 med 100 Riksdaler.
 - 3 Emot denna oss emellan
träffade överenskomna köpe-
summa, hava vi förbundit
oss, att upplägga på huset
nytt och försvarligt tak
på den södra sidan
 - 4 Köparen får fritt gräsbete
till en ko på vår utmark
 - 5 Köparen får då avsadestiden
infaller, att å våra inägor,
uppgives, insläppa sin ko
jämte våra egna, och fort-
sätta detta allt årligen,
utan någon minsta invänd-
ning, eller rubbning i
någon ändring, av allt vad
vi förbundit oss till.
- I och med denna avslutade
handel avstår vi bemälda
hus och jord till köparen
Mineur att densamma utan
hinder, å vår sida in-

flytta 25 förstkommande
mars detta år

Med ovanstående köpehand-
ling förklarar vi oss å
ömse sidor nöjda.

S. Rörum den 19 mars 1836
John Olsson Nils Tuveßon
Jäppa Mattisson på nr 3
Bengt Abrahamsson
Gertrud Persdotter Anders Månsson
Måns Johansson Sven Svensson
Jöns Johnsson
Vitterligheten här utav be-
styrkes på en gång tillkallade
vittnen
C. Lindén Sven Persson

På denna min kontrakt är
idag betalt etthundra Riks-
daler som härmed kvitteras

S Rörum den 1 november 1836
Jöns Jönsson N Sandberg
förman vittne

Att andra sidans kontrakt är
till oss fulllo betalt Som här-
med kvitteras
Södra Rörum den 13 december 1836
John Olsson Nils Tuveßon
nr 3 Måns Johansson
Jeppa Mattsson Anders Månsson
körkovärd n:r 6
Måns Oredsson
nr 4
Sven Svensson Jöns Jonsson
bägge på nr 8

2 dre mars 1857 sålde Henrik
Mineur fastigheten till sin
son Nils Henriksson Mineur
för 200 Riksdaler, med för-
behåll att under vår åter-
stående tid behåller vi lilla
stugan i väster, samt till-
gång till köket, i övrigt
samma förmåner som kontrakt
av 1836.

2 dec. 1863 såldes fastigheten till John Larsson för 596 riksdaler på samma villkor som 1836 och 1857.

27 mars 1877 såldes denna åter köpare var Elna Nilsdotter pris 596 kronor.

25 april 1879 ny försäljning denna gång vid auktion till handl. N. Qvist för 510 kronor.

23 juni samma år sålde Qvist fastigheten till Per o Kjersti Andersson för 600:- med rättighet för Jungfru Sydow att fritt kvarbo i lilla stugan till 1:a nästa augusti.

10 juli 1909 vid offentlig auktion efter avlidna enkan Kjersti Andersson såldes husbyggnaden med tillhörande jordtomt för 325 kr. till Oskar Andersson och Amanda Ohlin.

22 dec. 1911 såldes fastigheten till Sven Persson som ägde lantbruket som gränsade till Husarlyckan. Då var husen rivna, men fruktträd och stenmurar ingår i köpet, liksom till alla tidigare ägare ingår rättigheter enl kontrakt av 19 mars 1836, 2 nov. 1863, 23 mars 1877, 23 juni 1879 och 10 juli 1909.

11 febr. 1928 sålde Sven Persson sin gård till Olov Persson och överlät Husarlyckan till honom med samma rättigheter som hela tiden varit på denna.

6 maj 1942 erhöll Ivar Kristoffersson lagfart på Husartorpet som han köpt av Sven Persson på samma villkor som kontrakt av 1836, 1863 osv. Det oaktad måste Kristoffersson, inför försäljning till Ö. Frosta kommun för byggande av Lärarbostäder och skolor, åter köpa Husarlyckan av samtliga ägare till jordbruksfastigheter i S. Rörums by. Köpesumman var

visserligen bara 100:- som lämnades till Bastuföreningen, men han skulle ju också svara för alla kostnader i samband med sammanslagningen.

17. SÖDRA RÖRUM Nr 9. MÖLLEFALL

Vid enskiftet 1822 fick innehavarna av Nr 9 behålla sitt möllefall trots att det kom att ligga i nr 5s plan vid hemmansdelning 1842 fick även de tillkommande fastigheterna inskrivit "all del möllefallet tillkom de nya avstyckningarna"

Detta möllefall var det som hade den största tillgången på vatten.

1864 beslöts att Rörums åns utlopp till Kvesarums ån skulle grävas rakt ned mot Bjevrod då försvann det mesta vattnet till möllefallet

1891 ändrades även den återstående bäckens utlopp så nu var Möllefallet helt torrlagt men ännu är området en samfällighet till fastigheterna å nr 9.

18. ANDERS PERS GÅRD

Anders Pers gård. S. Rörum nr 9
Född 1791 död 1867. Var härads-
skomakare kom från Asumtorp
till S. Rörum 1837 bosatte
sig på nr 9 framme i byn.

Vid Laga skifte av nr 9 västra -
år 1845-46 erhöll Anders Persson
3/32 mnt. samt skulle utflytta
dess boningslänga 25 1/2 alnar
lång 9 1/2 alnar bred av eke-
timmer utflyttas och uppföres
för 110 Riksdaler.

Södra längan 11 alnar lång
9 1/2 alnar bred av båletimmer
utflyttas för 25 Riksdaler
Summa 135 Riksdaler

Anders Persson blev en betrodd
man kyrkovärd, boutredningsman
och auktionshållare många av
honom efterlämnade handlingar
har varit synnerligen intressanta

Ovannämnda utflyttningskostnader
utbetalades solidariskt av de
tre ägarna till nr 9 västra
sålunda fick Sven Hansson som
kvarbodde betala för 3/16 mantal
och Jöns Bengtsson som också
utflyttade betala för 3/32 mnt.
och likaledes Anders Persson
för 3/32 del mantal.

Anders Persson erhöll av Sven
Hansson 67 Riksdaler 24 skill
Lars Jönsson (Jöns Bengtsson)
av Sven Hansson 55 Riksdaler
som kvitteras den 8 april 1848

// Utflyttningshjälpen beträffande
emellan Anders Persson och
Lars Jönsson är ömsesidigt
kvittad, endast Lars Jönsson
betalt till mig Sex Riksdaler
12 skilling. Som kvitteras,
som ovan

Anders Persson //

19. HUSARLYCKAN Nr 1.

Godtemplarlokal-Telestation.

Huset byggdes 1880-talet, som
godtemplarlokal. I ena halvan
fanns en stor sal och andra
halvan var inredd till bostad.

J. Jönsson f. 1853 i Djurröd
Karolina f. 1868 Mellby

Jöns och Karolina Jönsson in-
köpte fastigheten och bodde
under mer än 50 år i huset.
Karolina var innan hon ingick
äktenskap lärarinna i Södra
Rörum.

En tjänst som hon inte fick
inneha som gift kvinna.

Ar 1918 började de första telefonerna komma till byn. Karolina Jönsson uthyrde ett rum till televerket och blev då växelstationsföreståndare, en tjänst som hon innehade till hösten 1940, då telestationen automatiserades.

Huset såldes sedan till Emma Nilsson. 1986 inköpte Sven Nilsson Södra Rörum fastigheten, men han bedömde huset vara i så dåligt skick, att det ej lönade sig att reparera upp, utan han har istället rivit det gamla och på tomten uppfört ett nytt hus.

Revs år 1988.

Rusthålllet nr 97 av Kolleberga skvadron samfällid till S. Rörums by bortarrenderades på 49 år till muraren Sven Andersson, Skomakaren P. Pettersson båda i S. Rörum samt Skogvaktare Sven Löfgren Kvesarum i ändamål att där uppföra ett ordenshus för S. Rörums Godtemplare emot ett årligt arrende av 20 Kr som erlägges till Rusthålllets förman den 1:e oktober varje år

S. Rörum den 1 maj 1886
Sven Persson Ola Svensson
Nils Johansson Per Svensson
Elsa Lar Jöns Ola Jonsson
Lars Bengtsson Christian Pålsson
Anders Bengtsson Karna Persdotter
Jöns Jönsson Enka
J. Bokanden

Med ovanstående Kontrakt förklarar vi oss-nöjda, och förbinda oss detsamma fullgöra

Sven Andersson L. Levau
P. Pettersson S. Löfgren

Byggnadskontrakt

- 1) Ordens sal, samt halva kök och halva förstugan hava

för uppförandet kostat 650 kr 48 öre

Av denna summa Har Logen tills dato inbetalt 74 kr 43 öre

Aterstår 576 kr 05 öre

Såsom avtalats innan arbetets början, att Löfgren, Levau och Pettersson blott skulle skaffa varandra 100:- vilket de hava

gjort, Resten åtog sig

Sven Andersson att fylla.

Men som summan har sprungit

upp till ej anad höjd, har

Pettersson ökat sin summa

till 117 kr 50 öre. Blir

alltså på S. Andersson

lott 258 kr 50 öre

- 2) Logen förbinder sig att

årligen amortera nämnda

576 kr 05 öre

- 3) Logen betalar årligen till

Sven Andersson såsom jord-

skyld 4 kr

S. Rörum 2 april 1887

Sven Andersson S. Löfgren

P. Pettersson L. Levau

De i sammanbyggnad med godtemplarsalen varande boningsrummen jemte halva förstugan halva köket, i uppförande kostat 423 kr 59 öre vilket jag själv bekostar, men så

länge Jag där bor äger Logen

rättighet att till vissa

ändamål begagna dessa.

S. Rörum 2 april 1887

Sven Andersson

Köpekontrakt

Till målare Jöns Jönsson i S. Rörum försäljer jag min i den s.k. Husarlyckan, i sambyggnad med Skom. Pettersson, Skräd. Levau Korpral O. Kvick belägna husbyggnad bestående av 2 rum samt halva kök och halva förstuga jämte rättighet i det övriga huset för 258:-

- 1) Köpesumman 800 kr betalas i 2 terminer vid tillträdet 25 mars 1894 hälften samt återstoden 1:e okt samma år ogulden Köpeskilling löper räntefritt till förfallodagen.

- 2) I Köpet medföljer 1 järnspis med rör samt rättighet till klossett huset, samt bruksrätt till den utsädda rågen å tomten

S. Rörum 9 dec 1893

Sven Andersson

Undertecknad försäljer härmed till Målare Jöns Jönsson sina delar i ordenshuset för 375 kr.

S. Rörum 4 maj 1896

P. Pettersson L. Levau O. Kvick

Från och med 1 maj 1916-1936

slipper Jönsson att betala

arrende för jordlotten till

Rusthålllet

1932 köper Jöns Jönsson Husar-

lyckan av samfällighet för 200 kr

och får lagfart på den.

Emma Nilsson köper fastigheten 1948 för 7.000:-

20. KYRKLIDEN

S. Rörum nr. 8

Nuv. ägare Conny Mingert.

Byggd 1885. Skolläraren och kantorn Ola Svensson byggde huset. Han var verksam skollärare i Södra Rörum 1871-1901.

Ar 1892 var barnantalet så stort (112 elever) att utrymmet i skolsalen ej räckte till, utan han fick upplåta en del av sitt bostadshus till skollokaler. Kantor Svensson fick även av egna medel avlöna den extra lärarinnan. Att han klarade detta berodde på att han fått ut ett arv.

Huset köptes år 1919 av makarna

(21) Anna Moberg.

Anna o Anders Persson.

De bodde där åren 1919-1952.

1955 inköptes fastigheten av makarna Emma o Karl Månsson från Trulstorp.

De bodde där åren 1955-1975

I början av 1980 talet köptes huset av Conny Mingert.

Han tröttnade på att renovera ett gammalt hus och fick därför riva och röja tomten istället 1987.

21. ANNA MOBERG

S. Rörum nr. 8 Skatterust-håll 1/3 mantal

Gamla boningshuset till nr 8.

Johannes Persson och hans systrar Thilda, Emma, Anna, Elna Har varit smedja till ca 1900. (Spikaren) Nils Martinsson var toffelspikare och bottnade om tofflor.

Emmas dotter Anna Persson Moberg bodde där till år 1985.

Revs år 1986.

22. KARL OLS HUS

Affär Mortier

Affär Nils Persson, Affär Liljedahl Poststation

Månse gjorde träsko Måns Nilsson

Thilda o Carl Olsson

Johan Svensson köpte det 1973.

Samma år brann det ner.

(23) Krohns hus. Poststationen.

23. KROHNS HUS. POSTSTATIONEN

Gustaf Krohn Indelt soldat Bengta

Gift andra gången med Emma

f. Rasmusson

Revs 1986.

24. KÄRROLEN

S. Rörum nr. 10 Bertilstorp.

Bestod av 3 hus.

A

Morins hus

Jakob Eld f. 1845

Bodde där efter sin fri-

Kärrolen.

givning från Långholmen
år 1921 tills sin död 1928.

Därefter bodde till sin död,
Anselm Morin f. 1878 Död 1956.

Einar Morin f. 1881 Död 1962

Därefter Herman Hansson

Huset revs på 1970-talet.

B

Martina Ekman

Hilding Olofsson död 55

H Hilda död 56

Son Egon

C

Cecilia Olsson f. 1869

död 1957.

Gustav Svensson

Nils Carlberg

(25) Brydestuan.

25. BRYDESTUAN

S. Rörum nr. 6

Finns kvar

26. ROSDAHLS

S. Rörum nr. 7. Nuv.

Jöns Rosdahl Indelt soldat

Hustru Elna

Barn Alma Asta

Nästa ägare Bengt o Lennart

Månsson köpte det 1979.

Rosdahl brukat det till 1963,

1 häst, 3 kor.

Ruin finns

27. GAMLA DANSBANAN

Stor Brandkårsfest

anordnar

S. Rörums frivilliga brandkår

midssommarafon och midssommardagen i

BOKSKOGEN, S. RÖRUM.

6025.

Bokskogen

S. Rörum nr 8 F.D.

Rosdahls.

Numera Landstinget

I tidningen Mellersta Skåne
dat. lördagen den 16 juni 1934
kan man läsa följande annons

Stor Brandkårsfest anordnar

S. Rörums frivilliga brandkår

midssommarafon och midssommardagen i
Bokskogen, S. Rörum

Tankarna går ca: 50 år tillbaka i tiden. "Bokskogens tivoli" var beläget i bokskogen vid vägen, som går till Hörby. Dansbanan ägdes av NTO. nykterhetsorganisation, som på sommaren anordnade fam.fester med dans.

Även andra föreningar kunde hyra dansbanan och ordna fester. Södra Rörums frivilliga brandkår utnyttjade även denna möjlighet. Smedmästare Aug. Kronquist var under 30-40 talet brandchef i Södra Rörum. Tivoliet var mycket enkelt och primitivt. Området runt banan lystes upp, så gott det

Rosdahls

nu gick, av små gas eller fotogenlampor, som hängdes bland träden och gav så pass mycket ljus, att det gick att leta sej fram. Runt dansbanan fanns tillfälliga förlustelser i form av Lyckans hjul, Peka rätt, Skjuta prick tombolor m.m. På eftermiddagen kunde barnen delta i lekar, bl. annat minns jag säckklöpnig och tuppfäktning. Läsk och kaffe serverades också, kaffet fick kokas på Primuskök i ett stånd med vindskydd. Bokskogen besöktes mest av folk från orten, som kunde ta sej fram gående eller med cykel. Spelmännen vid danserna på 30 talet var väl långt från dagens dansorkestrar. De bestod av amatörer från trakten, som ställde upp för en billig peng. Men musiken gick att dansa efter, och pretentionerna var inte så stora. Men jag tror att vi hade lika roligt i vårt lilla sommartivoli i Södra Rörums bokskog, som dagens ungdom har i det stora moderna och överbefolkade Vägaskeds tivoli. I början på 40 talet då livsmedelsransonering var införd, och inkallelserna till beredskapstjänstgöring duggade tätt, upphörde festerna, och är nu ett minne blott.

28. PER JEHPs GÄRD

Skatterusthåll nr. 4

Äg. Jeppa Mathisson f. 1799
son Per Jehpsson f. 1824
sonson Nils Persson

Nils Persson var den siste som bodde kvar i de nu rivna gårdsbyggnaderna (ca 1955). Skolkök hölls i många år i gamla huvudbyggnad. Den nya gården byggdes längre upp på backen.

(senare Axel Olofsson)

29. PETER NILSSON (MORMON)

S. Rörum nr. 10

Peter Nilsson f. i Södra Rörum 18/11 1840.

I en efterlämnad dagbok berättar han att han tillsammans med sin fader vandrade över isen från Malmö till Köpenhamn år 1854 för att arbeta där.

1855 sålde de sitt hemman och utvandrade till Amerika.

30. POSTMANNENS

Fastigheten 1/32 mantal avstyckades från Kronorusthåll nr 9 S. Rörum 1841 och byggdes och brukades av murare O. Sellberg

År 1887 Köpte Skogv.

Sven Löfgren fastigheten på konkursauktion efter avlidne Jöns Jönsson

År 1905 sålde Löfgren fastigheten till Karl Karlsson från Bjevröd.

År 1910 såldes denna åter av Karlsson till Martin Håkansson.

År 1912 blev åter en ny ägare

Albert Nilsson o Gerda Nilsson

Albert Nilsson körde posten från Ludvigsborg - S. Rörums poststation med häst tills järnvägen Höör - Hörby lades ned Nyårsaften 1928.

Albert var född 1871 dog 1934.

Gerda bodde kvar och sitt lilla jordbruk 1 häst 2 kor efter Alberts död.

Hon var född 1877 dog 1953.

Sondottern berättar:
Min farmor Gerda Nilsson, som var gift med Albert Nilsson.

Albert och Gerda skötte sitt jordbruk gemensamt, vid sidan om hade Albert en tjänst som postiljon. Under de sista åren som han hade denna syssla skaffade han sig en häst vid namn Bruna.

Hästen Bruna blev min farmors stora ögonsten. När vi någon gång skulle bort, gick Bruna i maklig takt, men när vi vände hemåt var det i galopp.

Bruna blev 28 år gammal, men var pigg som en unghäst.

Den dag farmor fick lägga ner sitt jordbruk på grund av dålig hälsa, var hon orolig att lämna Bruna ifrån sig hon trodde att hästen kanske såldes till någon som ej var snäll.

Postmannens

S. Rörum 9:7

Farmor bestämde då med slakteri-bilen att hon själv skulle följa med till Malmö slakteri, och där fick hon då se sin älskade Bruna död.

Detta tycker jag var ett mycket stort bevis på min farmors stora känsla för djur.

Gerda Nilsson skötte sitt jordbruk i ganska många år själv efter att Albert Nilsson dog 1934 och Gerda Nilsson dog 1953.

Efter hennes död revs husen och ett fritidshus byggdes av hennes son Edvard. Ruin finns

31. SANDMÖLLAN

Såg Kvarnställe (privat ägare)

32. KRISTIAN PÅLS

Kristian Påls (son) Södra Rörum N: 10 (senare Lars Anderssons jord) nuv. ägare Skogsbyn A-B.

Kristian Pålsson f. 10/11 1822 o h.h. Maja Jonsdotter f. 5/8 1812 d. 8/11 1890
Ägde Nr: 10 men när hustrun dog sålde han gården, och flyttade till hus som även varit undantag åt hans far Pål Svensson.

Helt ruin 1934.

Kristian Pålsson o hans maka har gravstenen bevarad på S. Rörums gamla kyrkogård.

1837 flyttade Pål Svensson till nr 10 och byggde sig ett hus enligt följande kontrakt:

Till torparen Pål Svensson och hans hustru Karna Trulsdotter avlämnar jag följande kontrakt: Nämligen att Pål Svensson får uppbygga sig ett hus på min fäladsplan bredvid Trulstorps-

vägen. Varest Pål Svensson får intäppa och uppodla sig en åkerlycka intill lertaget. (En samfällighet till hela byn som sedan arrenderades av Pål Svensson.) Öster om Trulstorpsvägen får Pål Svensson uppsätta sitt hus och lämnas honom en liten kålhage intill huset. Till äng lämnas honom att intäppa ett så kallat Christians kärr. För denna förutsatta egendom gör Pål Svensson första året 10 dagsverken andra året 15 dagsverk 3dje året 20 dagsverk sedan gör han ett dagsverk i veckan årligen, och när dagsverken utgöres får han födan på stället. Och när Pål Svensson detta fullgör, så lämnas honom och hans hustru livstidskontrakt på ovanstående egendom.

Gräsbete lämnas till 1 ko, 4 får, 2 svin.

S. Rörum 25 sept. 1837

Sven Svensson Hanna H.J.D
Jönsdotter

Med ovanstående kontrakt finner jag mig nöjd.

Pål Svensson Karna KTD Trulsdotter

På en gång närvarande vittne

Rasmus Nilsson John Olsson
i Södra Rörum åbo på Nr 3
S. Rörum

Detta är tingfört 6/12 1837
23 sept 1845, 4 maj 1855.

Vi undertecknade hava idag beslutat och i vänlighet överenskommit att min son Christian Pålsson skall på min livstid bruka min torplägenhet, som jag Pål Svensson enligt kontrakt innehar, för en årlig arrendesumma 60 Riksdaler Riksmünt samt på villkor som följer:

av ovanstående arrendesumma betalas tio Riksdaler den 1:e augusti 25 den 24 oktober samt 25 den 25 mars varje år, samt förbehåller jag mig Pål Svensson den hage som är mitt för min stuga, samt 40 pund havrehalm, och ett lass hö, husbyggnaden skall arrendatorn underhålla med tak, men däremot får begagna logan och loggolv.

Södra Rörum 24 mars 1874

Christian Pålsson Pål Svensson

På en gång närvarande vittne
intygat

Per Nilsson John Jakobsson

33. GAMLINGENS

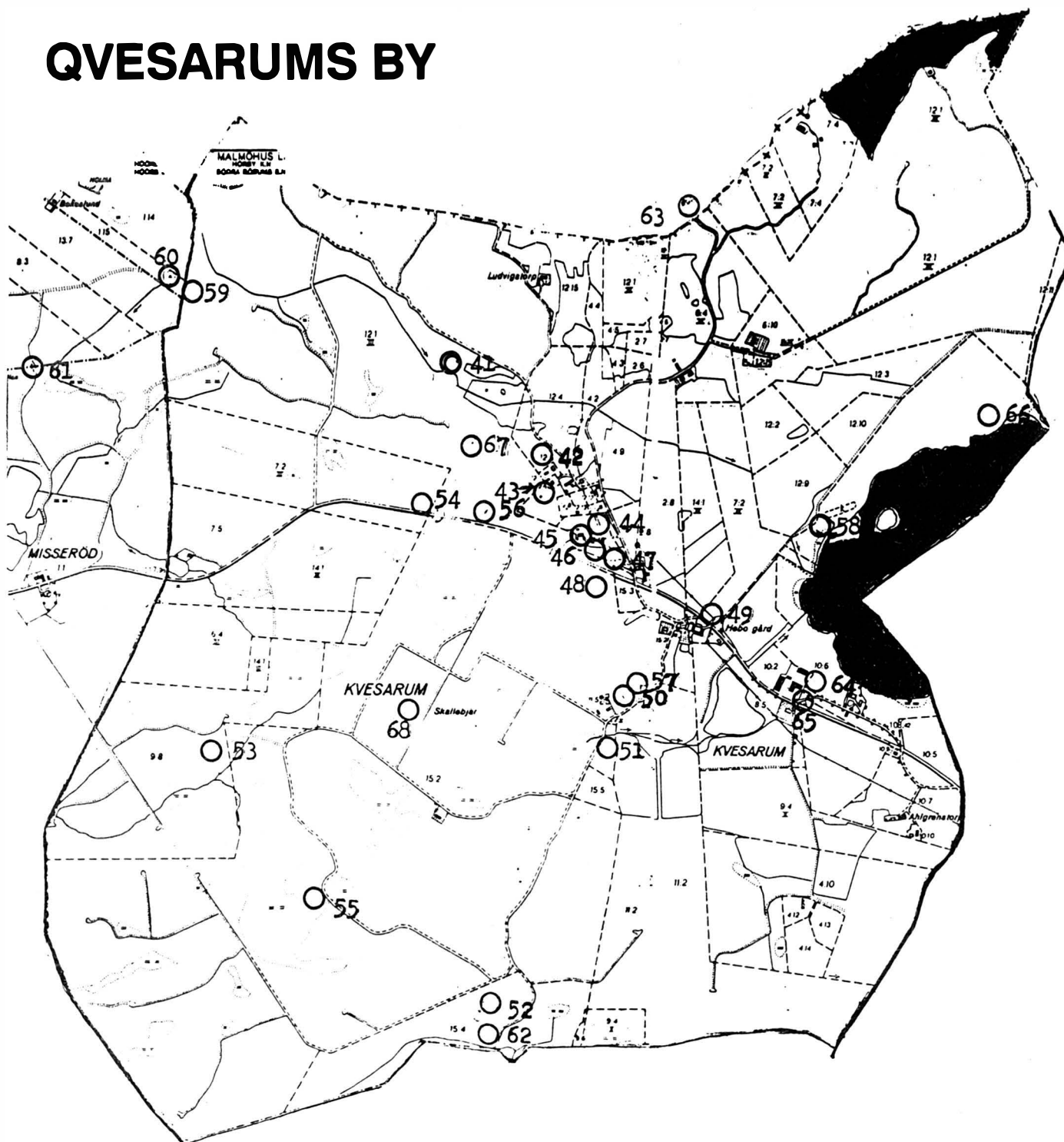
Ruin på Fribergs, S. Rörum n. 7

Äg. Per Olsson. Han hade barnen: Ola som övertog gården tills. med sin hustru Kersti, Nils som blev soldat och tog namnet Engdahl och flyttade till Äspinge och d. Elise, som reste till Amerika.

När Ola köpte stället, flyttade Per Olsson ut till detta lilla hus. Vi vet ej om det var byggt innan dess, men det är mest troligt. Den väl bevarade ruinen ligger vackert på sluttningen ned mot bäcken, nära vägen Ekastorp-S. Rörum.

Murarna och en fin bakugn lavad av sten finns kvar med åkerlyckor och gamla fruktträd. Den har antagligen blivit ruin i början på 1900-talet.

QVESARUMS BY

Qvesarums by

Lite data om försvunna torp och statarhus samt dess innevånare.

Byn hade vid 1700-talets början 10 nr. varav endast nr. 5 tidvis var bebott av ståndspersoner. Det var också dessa som kom att dominera byn fram till 1923.

Redan 1751 inköptes nr. 3 för 111 daler och 24 öre. År 1917 tillhörde herrgården nr. 1, 2

3, 4, 5, en del av nr. 6, nr 8, 9, och 10.

Efter försäljningen av hermanet fick ibland gamle ägarna fortsätta att sköta dem åt den nye ägaren. En del av ägarna blev torpare

Under årens lopp blev det fler och fler torp. På mitten av 1800-talet fanns det i byn 18 st torp

De flesta torpen var enkelt byggda och försvann spårlöst, andra var mer gediget byggda av meter tjocka stenmurar. De sistnämndas ruiner har därför varit lättare att finna.

Var ett hårt och strävsamt liv med uppodling av stenbunden mark och alla dagsverken åt markägarna. För varje nyodlad

jordbit ökades oftast dagsverken.

Statarhusen underhölls av ägaren bostaden ingick i staten, men var oftast små lägenheter och i dåligt skick.

En torpare hade inte många rättigheter desto flera skyldigheter gentemot markägarna. Här följer en avskrift av ett torparkontrakt. Arealen på detta torp var 41 Tld. 29 Kpl. hälften därav åker och äng.

Arrendekontrakt

Till Edmund Olsson bortarrenderar jag på tio (10) på varandra följande år, räknat från den 25 mars 1916 det torp under Qvesarums gård vilket innehavs av Nils Andersson Victor emot följande villkor:

1. Som arrendeavgift utgör arrendatorn vid budning och på egen kost med anbefallda verktyg och fullt arbetsdugliga av jordägaren godkända personer ersättningsfritt årligen vid gården eller hos jordägaren 90 karldagsverken. Fler än två (2) dagsverken per vecka får icke uttagas. Arbetstiden är enligt vid gården fastställd.
 2. Arrendatorn är skyldig att väl underhålla den väglotts famnar som blivit honom tilldelad och äger han utan ersättning taga väglagningsämne efter utvisning.
 - 3a. Byggnader jord-diken och stängsel skola väl och till förbättring vårdas och underhållas så att de vid avträde efterlämnas i fullgott skick.
- Trävirke till reparation (icke spån) lämnas fritt

av mig, dock skall körsorna utföras av arrendatorn. Byggnaderna som arrendatorn är skyldig på egen bekostnad rödfärpa vart 4:de år skola vara brandförsäkrade för kronor 2000:- och skall arrendatorn årligen till mig erlægga premien här för å dag som jag bestämmer. Skulle byggnaderna genom vådeld förstöras låter jag som uppbär brandskadeersättningen snarast uppföra nya tillräckliga byggnader i de nedbrunnas ställe, därest arrendatorn fullgjort sina skyldigheter enligt detta kontrakt, dock skall arrendatorn vara behjälplig med körsor såväl vid rödjande av brandtomt som vid det nya timrets ditförande. Varje år skall arrendatorn hava upplagt ett takstig av minst 10 alnar om så behöves, vilket jag äger rätt att bestämma samt väl underhålla eventuella spån eller papptak, skolande papptaken tjäras de första tre åren samt därefter vart annat år.

Arrendatorn är skyldig anskaffa och underhålla föreskriven brandredskap (stege 12 alnar lång och brandhake) samt i övrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter som brandstodsreglerna föreskriver. Eget lösbo, kreatur och inventarier, säd och foder skall arrendatorn till dess fulla värde hava försäkrat samt avgifter härför bestridit.

- 3b. Jorden skall väl och till förbättring hävdas och arrendatorn fredhåller själv densamma samt an-

svarar för att hans kreatur icke ofredar andras ägor.

Odling genom bränning får icke ske utan mitt medgivande. Stråfoder halm och gödsel får ej från stället bortföras ej heller bortköras. Hösten före avträdet skall arrendatorn utan rätt till ersättning därför innan den 24 sept. i väl beredd och gödslad jord av höglända åkerjorden hava utsått 100 (hundra) kg. vinterråg 1 Tld. samt hava utlagt ett tunnland av kärrjorden i gräsland, besådd av mig godkänd gräsfröblandning. Gräsarealen skall vara utsådd under de två sista arrendeåren.

All övrig åkerjord skall vara ordentligt höstplöjd, och skall arrendatorn vid avträdet lämna 500 kg. välbärgat hö samt 1500 kg. vårsädeshalm allt av god beskaffenhet. Bristande eller underhålligt foder ersättes kontant enligt i orten gängse pris.

4. All jakt förbjödes arrendatorn även som fiske ej heller får arrendatorn hava lös hund. Utan ersättning och på egen kost skall arrendatorn så ofta det påfodras biträda vid klappjakt.
5. Arrendatorn är skyldig vinterföda minst tre (3) fullvuxna nötkreatur, vilka ej från torpet avflyttas förrän tidigast fjorton (14) dagar före avträdet.
6. Arrendatorn erhåller rätt till sommarbete å huvudgårdens utmark "Yttre Haga" till så många kreatur som han kan vinterföda, dock

med den inskränkning, som kan bliva en följd av på utmarken företagen skogsplantering eller annan indelning av beteshagen var till densamma förbehålles när jag så för gott finner. Främmande kreatur, får och getter tillåtes arrendatorn icke hava på bete, icke heller får något kreatur utsläppas på bete före 1 juni utan mitt medgivande.

Stängslen kring den upplåt-
na beteshagen underhålles
av mina arrendatorer gemen-
samt å dag som jag bestämmer
innan släppningstiden.
Enris får då huggas efter
utvisning.

7. Till eldbrand för eget be-
hov äger arrendatorn rätt
att upptaga torv efter ut-
visning.
8. Arrendatorn är skyldig del-
taga i all den snöskottning
som ifrågakommer å Qvesarums
gård och tillköpta hemmans
väglotter.
9. Arrendatorn såväl som hans
familj och tjänare skola
föra ett nyktert och an-
ständigt leverne samt visa
mig och min familj samt dem
som mina ärende gå, hövlighet,
aktning och hörsamhet. För
all inskränkning, olovlig
jakt eller annat olaga till-
grepp skall arrendatorn för-
söka försvara mina ägor och
när sådant förmärks genast
underrätta jordägaren.
10. Arrendatorn är skyldig att
vid tillsägelse ofördröj-
ligen fortskaffa alla bud
eller order till i närheten
boende arrendator eller
torpare.
11. Detta kontrakt får icke in-
tecknas och arrendatorn får

icke utan mitt medgivande
å annan person överlåta sin
arrenderätt. Icke heller
får arrendatorn bruka annan
egendom och är han skyldig
bebo lägenheten under
arrendetiden.

Skulle arrendatorn under vad
förevändning som helst
underlåta att fullgöra här
ovan föreskrivna villkor,
bliver i konkurs eller o-
myndighetstillstånd för-
satt eller blir för nesligt
brott dömd, visar sturskhet
eller olydnad mot jordäga-
ren eller dess betjäning
är han arrenderätten för-
lustig och skyldig att om
jag så påfodrar från egen-

domen avflytta efter fjor-
ton (14) dagars uppsägning,
samt ersätta befintlig hus-
röta och de arrendeskyldig-
heter han försummat.

Qvesarums gård den 13
Mars 1916

Adam Moltke Hvitfeldt
Med förestående kontrakt
förklarar jag mig nöjd
och förbinder mig att
noggrannt detsamma uppfylla.

Edmund Ohlsson

Bevittnas;

Henrik Ohlsson A.M. Olofsson

Av de arton torpen finns idag
sex stycken kvar alla dom andra
har skattat åt förgängelsen.
Här följer lite om dess
kända innehavare.

1935. Kvesarum. Mølletorpet. Nils Andersson med barn och barnbarn.

41. MÖLLETORPET

Torp under Qvesarums Herrgård
Areal (1863) 23 Tld 13,5 kpl
Nuvarande markägare Kvesarum 12:1
Vera Böning

Torpare Nils Mårtensson född
1797 i Höör. Inflyttad 1832.
Hustru Karna Torkelsdotter
född 1798 i Höör

Barn Per född 1828 Mårten född
1831 Sven född 1836 Maria
född 1825 Elna född 1833
Johanna född 1838

Torpare f.d. soldaten Anders
From född 1802 i Lövestad
Inflyttad 1839
Hustru Karna Mattisdotter
född 1798

Barn Andreas född 1827 Anna
född 1828 Ingar född 1833

Torpare John Svensson född

1811 Inflyttad 1839

Hustru Boel Nilsdotter

född 1845

Barn Nils född 1845

Per född 1855

Sonen Nils Johnsson övertog

torpet efter fadern

Torparen Nils Hallberg okänd

Torparen Nils Andersson född

1862 i Veberöd Inflyttad 1850

död 1945

Hustru Elna Jönsson född i

Vomb 1858 död 1932

Barn Anders född 1888

död 1954 Karin född 1890

död 1974 Jöns född 1893

död 1967 Betty född 1896

död 1981

Nils Andersson fick göra 100

manliga och 30 kvinnliga dags-
verken för torpet

Upphörde som dagsverkstorp

1923 övergick till arrendetorp

Arrendator Johan Svensson född

1879 död 1961 Inflyttade på

torpet 1932

Hustru Johanna Pahlsson född

1879 död 1962

Barn Selma född 1906 Sven

född 1923 Flyttade

från torpet 1942

Efter 1942 stod torpet obe-

bott varefter det förföll.

Blev ruin på 1960-talet

Bostadshuset var massivt

byggt av 1 meter tjocka

stenmurar

Ruiner finns kvar Fanns

förr en skvaltkvarn vid torpet.

Rester av mölledammen finns

kvar

42. PER OLSA TORPET

Torp under Qvesarums Herrgård

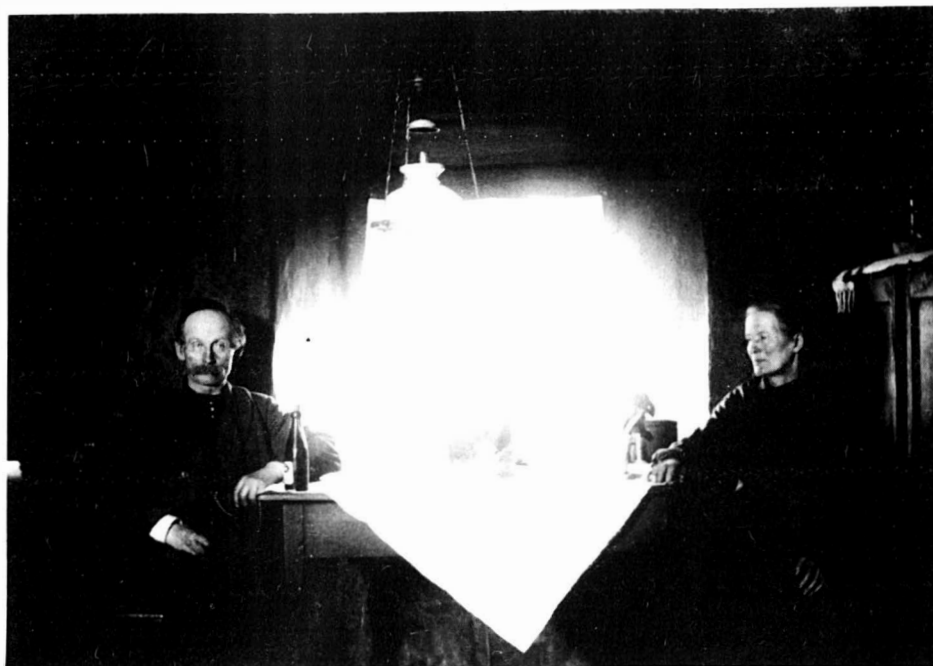
Areal (1863) 18 tld 6,5 kpl.

Nuvarande markägare Kvesarum

4:2 Stig Anderberg

Torparen Pehr Olsson född 1824

död 1896

1920. Kvesarum. Interiör från Mölletorpet med Nils och Elna Andersson.

Hustru Hanna Persdotter född

1817 död 1890

Torpet brann ned 1865 brand-

orsak glömt stekjärn

Vid bouppteckning 28 sept. 1896

fanns inga arvingar närvarande.

Kvarlåtenskapet skulle enligt

munlig överenskommelse till-

falla torparen Johannes Lund-

gren Efter en tid dök syster-

barn till hustrun upp så Lund-

gren fick betala tillbaks arvet

Pehr Olssons bodde i ett gat-

hus efter branden 1865-1896 i

Qvesarum

Ruiner finns kvar

43. BLÅSA KALLT

Torp under Qvesarums Herrgård

Areal (1863) 22 tld 19,2 kpl

Nuvarande markägare Kvesarum

12:6 Sven Svensson

Torpare Tjack Nilsson född 1826

i Hörby Inflyttad 1863

Hustru Anna Månsdotter född

1834 i Lund

Barn Maria född 1861

Lars född 1864

Torpare Per Hansson född 1883

i Sjörup Inflyttad 1905

Hustru Hulda Nilsson född 1884

i Södra Rörum

Barn Ernst Ivar född 1905

Arvid Henry född 1907

Nils Erik född 1910 Utflyttad

1911

Torpare Ake Ohlsson född 1837

i Fulltofta Inflyttad 1865

Hustru Elna Jönsdotter född 1837

Barn Anders född 1861

Johanna född 1861

Olof född 1868

Upphörde som dagsverkstorp 1923

då det ingick i Egnahemmet

Gunnarsbo 2:3

Hyresgäster Per Svensson född

1882 i Tjörnarps Inflyttade 1928

Hustru Emma Akesson född 1883

Barn Sven född 1909 Signe född

1912 Asta född 1915 Hanna född

1918 Inga född 1920 Stig Allan

född 1924 Utflyttade 1929

Gunnar Anderberg bebyggde

hustomten 1959

Torpet revs 1930

44. SKRÄDDARE LINDQVISTS HUS

Gathus under Qvesarums Herrgård

Areal (1863) 3,1 kpl Nuvarande

markägare Kvesarum 12:18 Sonja Almö

Skräddare Sven Lindqvist född 1784 i Södra Rörum

Hustru Boel Bengtsdotter född 1791

Barn Mårten född 1824 Jöns född 1829 Johanna född 1836

Sommarbete åt en ko på gårdens mark ingick i arrendet

Rasat på 1900-talet

Efter makens död 1897 fortsatte Elna att bruka torpet till 1923

Från 1923 till 1937 bodde där bl.a. änkan Elna Böckare änkan Inga Björklund De arbetade som mjölkerskor på gården Fanns två lägenheter i bostadshuset Dom sista åren bodde där sågverksarbetare till Oskar Anderssons sågverk Vittsjö
Revs 1937 Ruiner kvar

Bodde många statare och änkor efter torpare som arbetade som mjölkerskor på gården
Ryktare Anders Persson född 1871 i Reslöv Inflyttad 1913
Hustru Emma Andersson född i Reslöv 1881
Barn Albin Eugen född 1900
Ella Antonia född 1902
Karla Victoria född 1905
Karin Linnea född 1908
Anna Ingeborg född 1911
Rivet på 1930-talet
Ruiner kvar

45. BÖSANS TORP

Torp under Qvesarums Herrgård Areal (1863) 11 Tld 9 Kpl Nuvarande markare Kvesarum 12:18 Sonja Almö

Änkan Hanna Jönsdotter född 1791 i Qvesarum Hon brukade torpet 1863 "Bösa Hanna"

Var posttorp 1863 Rasat omkring 1900

Övriga torpare okända

46. NILS OLSA TORPET

Torp under Qvesarums Herrgård Areal 11 Tld 3Kpl Nuvarande markägare Kvesarum 12:18 Sonja Almö

Torpare Lars Persson Djuvberg född 1815 i Södra Rörum

Inflyttad 1859

Hustru Anna Eriksdotter född 1814 i Skepparslöv

Barn Karl född 1856 Maria född 1847 Kerstin född 1850 Anna född 1854

Torpare Nils Ohlsson född 1854 i Södra Rörum död 1897

Hustru Elna Andersson född 1860 i Fulltofta

Barn Wilhelm född 1882

Hulda och Olga födda 1884

Ida född 1886

Sigrid född 1890 Frida född 1892 Alva född 1895 Elna född 1898

47. BÖCKARENS

Torp under Qvesarums Herrgård Areal (1863) 18 Tld 4,5 Kpl Nuvarande markägare Kvesarum 12:18 Sonja Almö Inga ruiner kvar

Torparen (Böckaren) Sven Holmberg född 1829 i Bosjökloster död 1894

Hustru Elna Ohlsson född 1831 i Fulltofta död 1925

Inflyttade 1859

Barn Adolf född 1875 Maria född 1870 gift Nils Trulsson Funderset

48. OLA OLSA TORPET

Torp under Qvesarums Herrgård Areal (1863) 11 Tld 3 Kpl Nuvarande markägare Kvesarum 15:2 Gustavborgs Säteri

Torpare Ola Olsson född 1812 Hustru Bengta Persdotter född 1807

Övriga torpare okända

Ruiner kvar

49. STENHUSET

Stathus till Qvesarums Herrgård (4 lägenheter) Nuvarande markägare Kvesarum 7:2 Elenora Ek

50. NORDS HUS

Stathus till Qvesarums Herrgård Backstuga Nuvarande markägare Kvesarum 15:2 Gustavborgs säteri

Sockerbruksarbetare (Örtofta)

Nils Persson född 1866 i

Södra Rörum Inflyttad 1910

Hustru Hanna Holmberg född 1870 i Espinge

Barn Anna Elvira född 1901

Alfred Konstatin född 1903

Henrik Bernhard född 1906

Utflyttade 1920 till Örtofta

Statdräng Johan August Nordh född 1874 i Vislanda

Hustru Hedda Karolina Vennerberg född 1886 i Aryd död 1920

Barn Karl Einar född 1914

Anna Dorothea född 1915

Syster Ruth född 1917

Nils Gunnar född 1919

Rasade på 1940-talet Stenhus Ruiner kvar

51. HUSARA TORPET

Husartorp under nr. 2. 6. och 7. hemman

Nuvarande markägare Gustavborgs säteri

Husartorparen Landgren (1844)

Husartorparen Kristoffer Vicktor
född 1858 i N. Rörum Inflyttad
1883

Hustru Elna Nilsson född i
Bosjökloster

Barn Harald Bernhard född 1892
Elsa Martina född 1896
Hilding född 1898 Utflyttad 1900

Husartorparen Kristoffer Björk-
lund född 1837 i Sörby Inflyttad
1891

Hustru Sissa Jönsdotter född
1837 i Osby död 1893

Barn Cecelia född 1875
Axel född 1883

Skorstensruin kvar

Fanns ännu ett husartorp under
nummer 8 och 9 Läget okänt

Husartorparen Kopraren Sven
Lindqvist död 1846

Husartorparen Nils Thor född
1865 i Norra Rörum Utflyttad
1894

Hustru Johanna Åkesson född
1861 i Södra Rörum

Barn Herman Bernhard född 1889
Ada Teolina född 1891

Husartorparen Distinctions-
kopraren Olof Ljungberg Qvick
född 1847 död 1910

Hustru Kristina Lagerstedt
född 1842

Barn Nils född 1875

Otto född 1877 Karl född 1879

Ida född 1881 Anton född 1882

Oskar född 1885 död 1897

Flyttade 1906 till nuvarande
Kvesarum 4:2

Torparen Nils Johnsson född
1864 i Svensköp Inflyttade 1906
Hustru Elna Jönsdotter född
1853 i Vollsjö

Fosterdotter Ruth Elisabeth
född 1904

Utflyttade till Bjevröd 1916
En torpare som kallades
"Bräckaren" bodde där mellan
1916-1917

Torparen Per Nilsson född 1864
i Vitaby död 1938 Inflyttade
1917

Hustru Gunhilda Nilsson född
1869 i Södra Mellby Död 1936
Barn Amanda Elfrida född 1894
Ida Josefina född 1896

Ernst Arthur född 1898

John Harry född 1901

Sture Georg född 1903

Hildur Elenora född 1906

Bror Elof född 1908

Nils Hugo Emanuel född 1911

John Enar Valdemar född 1915

Torpet blev egnahem 1923

Per Nilsson blev egnahemmare
men sålde det till Johan Alm
1940

Bror Persson byggde ett hus
på torpet där han bodde och
hade skomakeriverstad
Marken är idag planterad
Ruiner finns kvar

53. ENETORPET

Torp under Qvesarums Herrgård
(Nr. 9) Greve Adam Moltke
behöll marken torpet låg på
och brukas nu under Misseröd 1:1

Torpare Per Jönsson född 1825
Inflyttad 1850

Hustru Anna Nilsdotter född
1819 Utflyttade 1863

Torparen Anders Jönsson född
1867 i Ö. Sallerup Inflyttad
1909

Hustru Karna Andersdotter
född i Långaröd 1869

Barn Victor Bernhard född 1896

Sture Harald född 1898

Herman Severin född 1900

Isak Verner född 1903

Elin Sigrid född 1904

Anders Roland 1906

Georg Erland född 1908

Nils Ruben född 1910

Gjördis Frideborg född 1912

Utflyttade 1917

Torpare Albin Jönsson
född 1896 i Lyby Inflyttad
1932

Hustru Elin Olga Andersson
född i Gudmuntorp

Barn Elsa Margit född 1925

Inga Lisa född 1927

Hanna Maj-Britt född 1928

John Bertil Allan född 1930

Jöns Evert Allan född 1933

Torpet brann ner 1933

Ruiner kvar

54. GUSTAV SVENS HUS

Dagsverkshus till Kvesarum 7:2

Elenora Ek Byggdes 1890

enligt följande arrendekontrakt

Till torparen Kristoffer Björk-
lund och dess hustru Sissa
Jönsdotter härstädes bort-
arrenderar vi på båda deras
lifstid ett å vår fäladsmark
intill landsvägen från Qvesa-
rum utvist jordland 300 kvadrat-
famnar, med tillträdesrätt
genast på följande villkor:

Den byggnad som de uppför på
nämnda jordtomt skall av jord-
ägaren efter båda deras död
inlösas efter värdering

Arrendatorn utför på jord-
ägarens kost 10 karldagsverken
årligt vid påfodran under
augusti och september månader,
dock får nämnda dagsverken be-
talas kontant om någon av part-
erna det önskar

52. PER NILSA TORPET

Torp under Qvesarums Herrgård
Nuvarande markägare Kvesarum
4:10 Torsten Andersson

Torparen Nils Pettersson född
1863 i Höör död 1919 Inflyttad
1899

Hustru Matilda Jchnsson född
1862 i Häglinge död 1954

Barn Arvid Gottfrid född 1886
Agda Linnea född 1886

Arrendatorn äger rätt att å
den så kallade Tora mossen
upptaga torv till husbehov
Stängslen kring den nu bort-
arrenderade jorden uppförs och
underhålls i försvarligt skick
av arrendatorn

Arrendatorn får icke intaga
några främmande personer utan
jordägarens medgivande
Inteckningssäkerhet för detta
kontrakt medgives icke

Försäkras Qvesarum den 1 april 1891

Nils Svensson Hanna Johnsson

Med detta kontrakt förklara vi oss
nöjda och förbinda oss att den uppfylla
Christoffer Björklund SissaJönsson
Egenhändiga namnteckningar bevitnas av
Johan Nilsson Per Nilsson

F.D. Husartorparen Christoffer
Björklund född 1857 i Sörby
Hustru Sissa Jönsdotter född
1837 i Osby död 1893
Barn Cécelia född 1875
Axel född 1883

Arrendator Gustav Svensson
född 1864 i Veinge Inflyttad
1919

Hustru Maria Broberg född 1873
i Höör

Barn i 1:sta äktenskapet

Robert Albert född 1911

Barn i 2:dra äktenskapet

Hans Gustav Rudolf född 1915

Bengt Ruben Kristian född 1921

Fosterdotter Karin Ingegärd
född 1921

55. PÅLSA BACKE

Torp under Qvesarums Herrgård
Nuvarande markägare Kvesarum
15:2 Gustavborgs säteri

Torpare Påhl Nilsson född 1810
i Höör Inflyttad 1840

Hustru Pernilla Persdotter
född 1814 i Höör

Barn Nils född 1837

Pehr född 1840

Övriga torpare okända

Ruiner kvar

56. PESTKYRKOGRÅRD

Pestkyrkogård finns utmärkt
på karta över Qvesarums by
Nuvarande markägare Kvesarum
12:1 Vera Böning

57. BRYDESTUA och MALTTORKA

Brydestuga och Malttorka för
Qvesarums by Nuvarande mark-
ägare Kvesarum 15:2 Gustavs-
bergs Säteri

58. LABACKEN

Naturskyddad ås vid Kvesarums
sjön Fornminne på ekonomiska
kartan Hette stora och lilla
Grösbacken på 1780-års karta
över Qvesarums by
Nuvarande markägare Kvesarum
10:4 Truls Lund

Finns en delvis raserad skepps-
sättning på södra delen, samt
några resta stenar mot sjön
På södra sidan av lilla backen
okänd husruin

Från sockenbeskrivningar över
Frosta Härad författade av
häradets präster åren 1746-
1747 står följande: Här säges
likväl av de äldsta gubbar i
socknen att förfäderna hade
haft i uppsåt att bygga
kyrkan i Qvesarums mark på
en upphöjd backe kallad
Lilla Jären, som nu med en
eklund är bevuxen och ligger
ute vid sjön, men berättas
att så snart materialerna
blevo ditförda blevo de om
nattetid flyttade på det rum
där kyrkan nu står. Detta
senare tyckes något orimme-
ligt, dock kan det förra vara
troligt helst såsom grund-
stenar i mannaminne äro
synte på det ställe, som ovan
förmält är.

59. BRAHESTENEN

Minnesten rest vid gränsen mellan
Kvesarum och Misseröd Nu-

(60) Marys torp.

varande markägare Kvesarum

12:1 Vera Böning

En huggen sten En och en halv
meter hög På framsidan ihuggit
bokstäverna M.B. på baksidan
AHR 1788

Enligt folksägner skulle en
Magnus Brahe ha rastat med en
truppstyrka på väg från Kristian-
stad mot Helsingborg
Stenen stod förr på en slätter-
äng längre österut men blev
flyttad till sitt nuvarande
läge Slätterängen är idag
skogsbevuxen

60. MARYS TORP

Torp på Bokeslund 1:15. Torpet
låg intill gränsen till Kvesarum.
Ruiner finns kvar

Torpare Nils Andersson

född 1854 död 1898

Hustrun Maria Kjellsdotter

född 1850 död 1929

Nils Andersson omkom genom
olyckshändelse 1898 varefter

Maria fortsatte att bruka torpet
till 1927.

61. PER KJELLS TORP

Torp på Misseröd 1:1 Nuvarande
markägare Gårdstånga Nygård

Ruiner kvar

Torpare Per Kjell

född 1853 död 1927

Torpet tillhörde på den tiden
Qvesarums Herrgård därför umgicks
både Per Kjell och Maria vilka
var syskon, med Qvesarum
Per Kjell var ogift På äldre
dagar bodde de tillsammans på
ett av torpen.

Ur ett tidningsurklipp Strövtåg
i Frosta kan läsas följande:
Skogsvägarna har förbättrats
utan att oroa idyllen omkring
Onsvallakällan

Där kan enstöringen uppleva
umgängelse med markens liv under

(61) Per Kjells torp.

himmelens skyar som vid andra
världskrigets slut. I mina
gömmor hittade jag bilden av
Per Kjell, en av de siste back-
stugusittaren i bygden. Hans hus
hade tre väggar, den fjärde var
backen och berget. Gubben var
skröplig men kunde i gott humör
vissla på en och annan gammelmansvisa. Maria hans syster,
skötte huset och gubben.

62. FRUKTTRÄDGÅRDEN

Torp under Qvesarums Herrgård

Nuvarande markägare Kvesarum

4:10 Torsten Andersson

Ligger intill gränsen mot Bjevröd.

Finns än i dag rester av gamla
fruktträd därav namnet Torpin-
vånare okända Ruiner kvar

63. SJÖMANNENS HUS

Backstuga på Sjöberga 1:37
intill gränsen till Kvesarum
Vid sekelskiftet bodde där
en sjöman med familj namnet
okänt

Ruiner kvar

64. QVESARUMS HERRGÅRDSRUIN

Troligen de äldsta delarna av
herrgårdsbyggnaden. Vid varje
ägarskifte tillbyggdes den
och var 1850 75 meter lång.
När greve Wladimir Moltke
Hvitfeldt år 1865 byggde
slottet revs byggnaden
Ligger väster om det nuvarande
slottet.

"Ståndspersonerna" på
Qvesarums Herrgård nr. 5

1700

Kapten von Böhmen

1734

Häradshövdingen Friherren
Anders Daniel Stiernclo
Lillienberg född 1711 död 1777

1764

Majoren Riddaren Johan Christoffer
von Rohr född 1722 död 1754

1787

Regeringsrådet Hovkanslern
Friherre Christoffer Bogislaus
Zibeth född 1740 död 1809

1809

Dennes broder Lagmannen Kommer-

rådet Ebbe Ludvig Zibeth född
1752 död 1817

1817

Hovmarskalken Greve Erik Gustaf
Ruuth född 1769 död 1841

1823

Ryttmästare Friherre Malchor
Falkenberg född 1776 död 1865

1842

Kaptenen vid Kg. Vendes Artilleri-
reg. Karl Peter Dahl född 1798
död 1857

1857

Dennes hustru Viveka Charlotta
Kristina Dahl född Trolle född
1815 död 1893

År 1865 köptes Qvesarums Herr-
gård av Kungliga Danska Hovjäg-
mästaren Greve Wladimir Moltke
Vithfeldt. Då herrgårdsbyggnaden
var ganska förfallen lät han
uppföra en slottsbyggnad var-
efter den gamla revs. Ruiner
kvar.

65. QVESARUMS HERRGÅRDS GATUHUS

Här bodde tjänstefolk till
herrgården. Fanns 6 små
lägenheter. På senare tid
bodde där också statardrängar

Nuvarande markägare Kvesarum
4:10 Torsten Andersson

66. HJÄRTEKULL

En säregen vacker kulle vid
stranden av Kvesarums sjön.
Nuvarande markägare Kvesarum
10:4 Truls Lund.

Vid sekelskiftet ett populärt
utflyktsmål för bygdens folk.

Fanns en vacker badstrand
nedanför kullen. Idag är både
sjön och stranden igenväxta.

67. ATLARYD BACKEN

En hög backe norr om landsvägen
Södra Rörum - Höör. Användes
förr till betesmark och då
hade man en fin utsikt över
bygden.

Nuvarande markägare Kvesarum
12:1 Vera Böning.

68. SKÄLLEBJER

Också denna backe höjer sig
betydligt över den övriga
terrängen 128 m. ö. havet
Ligger söder om landsvägen
Södra Rörum - Höör
Nuvarande markägare Kvesarum
15:2 Gustavborgs Säteri

TRULSTORP

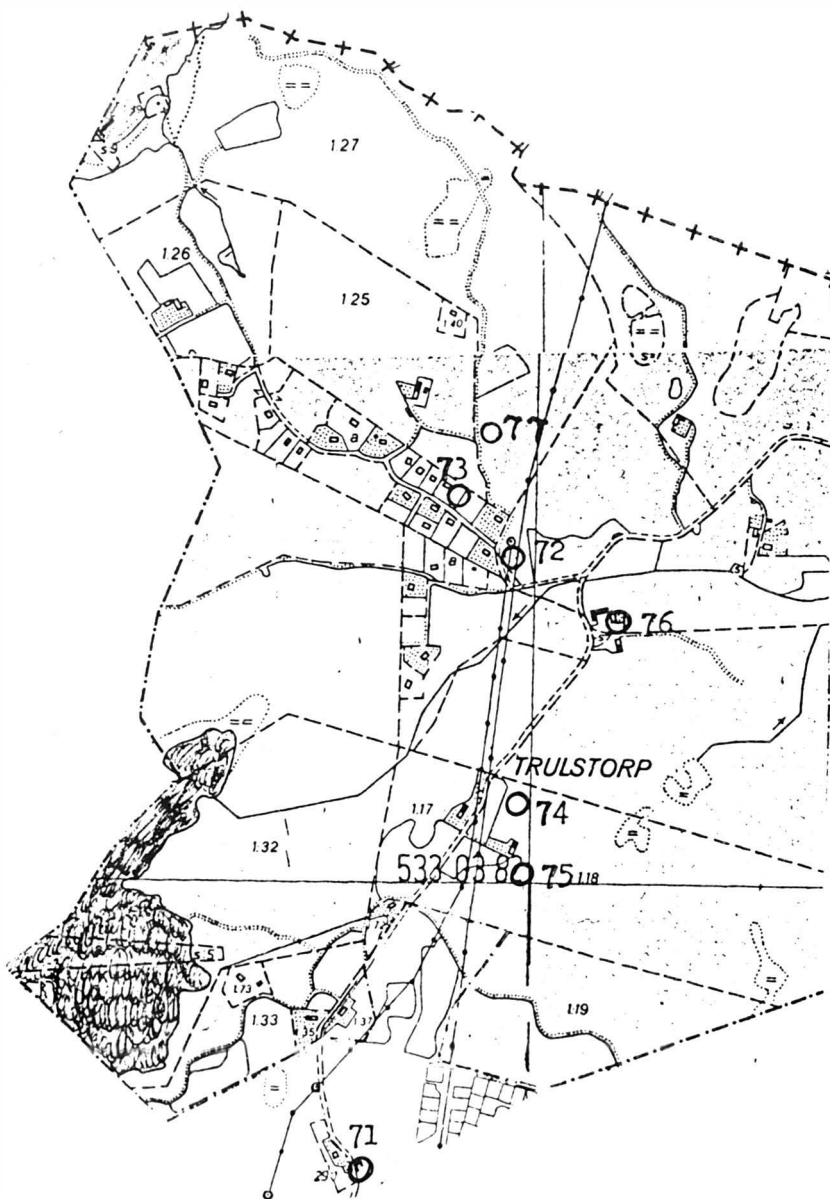
71. ANDERS H THOR

Anders H. Thor, Trulstorp N:r
1:36, gård om 10,5 har och
sedan 1980 nuvarande ägare:
Skogsbyn A-B.

Gården har varit skatterusthåll.
Gården mycket gammal, var tre-
längad. De två hade stengavlar
i åsen, stenmur i åsen mellan
gavlarna och längs vägen låg
boningshuset med plats från
huset, byggd före 1800. Högra
längan var loge med två små
undantagsrum och litet kök på
gaveln mot vägen, byggd 1800-1850.

Martin Lövgren o h.h. Gunilla
ägde gården och bodde där i
nytt hus byggt på andra sidan
vägen, i några år. De hade köpt
den av Estrid Engvall omkring
1960. Hon i sin tur köpte av
Erik Andersson som 1953 köpte
den av fadern August Andersson.
Han hade köpt den 1934. Den
kallades då Trulstorp 1:14.
1944 var tax.värdet 7.400 kr.
August A. köpte till Trulstorp
1:37 på nr 7 har (Sellert)
1947 och flyttade till det
frånstyckade huset o sonen Erik
övertog o senare köpte själva
gården 1953 se ovan.

De som ägde o brukade gården
förut var Anders Hansson Thor
f. 1866 o h. h. Anna Jönsdotter
f. 1872 (på gården). Thors fri-
köpte gården 1921 från Greve
Moltke Widtfeldt på Kvesarum
men började bruka den som
arrendator redan 1911 då de
övertog arrendet efter Axel
Persson o h.h. Bengta f. 1844
(mor till Anna g. Thor) som
ägde gården men sålde den med
kvarboenderätt till Greve
Moltke Widtfeldt Kvesarum 1911.

De hade brukat o ägt gården i många år o före dem Jöns fader Nils Andersson och före honom Anders Jönsson. (enl. skifteskarta och handlingar från 1845.)

- Jöns Nilsson, Nils Persson d.ä. och Nils Persson d.y. är de enda som har fyrkar och därmed rösträtt i Trulstorp by år 1874 enl. kyrkoboken.

I och med att jorden såldes ifrån så fick de gamla byggnaderna förfalla och 1984 tog grävskoporna det mesta för att bredda vägen. Endast stenmur i åsen syns ännu.

Anders Hansson Thor hade varit dragon. en (broder till Anders) Husar Nils Hansson Thor f. 1865 fanns på Kvesarums gård år 1890.

72. KARL ANDERSSON

Kanadensaren Karl Andersson, del av Trulstorp 1:21 nuv. jordägare Tore Falkenblad o h.h. Lill.

Karl Andersson hade varit i Kanada. Han byggde själv huset av spillbräder som han kunde få ibland där han arbetade som snickare m.m. Boningshuset byggdes på plintar av gråsten. Senare byggde han hönsbushus med cementgrund och gjorde en underjordisk gång dit från boningshuset. Han kom hit 1928 och dog på nyåret 1939 i en snöstorm. Han var ensam o hade det mycket fattigt.

Husen köptes, revs och bortforslades av Anders Månsson Södra Rörum, som 1939 ägde marken. Ruin 1939.

73. NILS SVENSSON

Nils Svenssons, Ruin omkr. 1945, på Trulstorp 1:22.

Nuv. ägare Oskar Olsson A.-B. Malmö, Trulstorp sommarby, tomt nr ägare: Birger o Sonja Fridh.

Oskar Olsson köpte gården 1942 av målarfirman Jonny Holm Malmö som ägde den ett par år och hade köpt den av Nils Svensson f. som köpte och flyttade dit 1925. Han var lite hästhandlare bl.a. och blev 1938 inhjälsparkad av en häst. Köpte gärna slåkullor och skenhästar. Gick ibland på skogs- o jordbruksarbete. Hans gamla mor Hanna Sven Nils (av en del kallad Svarta Hanna för sitt mörka hårs skull) dog 1937 hos sin dotter Elin gift med Sture Agren S. Rörum, andra dottern Tea fick en son. Nils Svensson köpte gården av Forell som 1920 hade köpt den av Nils Bengtsson Hörby Dagblad.

Forell flyttade dit. Han hade tröska med lokomobil. Hästar fick hämta den från gård till gård. Den var tung med sina stora tunga järnhjul. 3-4 hästar måste spännas till drag för att komma uppför backarna.

Anders Gjögren, som köpt av Nils Bengtsson Hörby hade köpt gården av Anders Adler som försökt göra en kaninfarm där men misslyckats. Adler köpte 1913 av Erika Persdotter gift med möbelsnickare Linde. Under utskiftet 1910-1911 friköpte hon gården från Trulstorp Nr: 1 Albert Nilsson. Senare Strantehus, som hade byggt en del av boningshuset. Torpare Bengta o Per Nilsson flyttade från Äppelgården (Falkenbladhs) hit 1908-11. Då maken dog flyttade hon till Kleensa hus i Funderset. Erika Linde var Bengta o Per Nilssons dotter. En annan dotter var kallskänka i Hälsingborg, som ibland sände kaffe o annat till mor Bengta som blev jätteglad.

74. ANDERS OLSSON FRÖJD

Anders Olsson Fröjd med fru Elsie Trulstorp del av 1:18.

Nuv. ägare Lars Sandberg. I närheten av krysset fälad, åker, låg ett hus som till stor del var jordkällare. Här bodde Anders o Elsie Fröjd som torpare 1884 tills Fröjd som var duktig byggmästare nybyggde på dåvarande 1:2 nu 1:37 Trulstorp som arrendator år 1898 och flyttade dit.

(friköpte 1906) Efter murargesällprov för murarmästare, tog han namnet Fröjd.

En bror Måns Olsson flyttade till Ludvigsborg. Vem som bodde här innan är obekant.

Ruin omkr. 1900.

75. KJERSTI ANDERSD.

Kjersti Andersd. (dotter) Trulstorp 1:18 nuvarande ägare Lars Sandberg. I skifteshandlingar 1844 benämnes Anders Christianssons hus. Det var Kjerstis föräldrahem. Hon var född 1815 och gifte sig med snickaren o torparen Nils Laxmann f. 1826, son till Hans Laxmann o h.h. Karna Nilsdotter på Äppelgården (Falkenbladhs) senare på Wilhelm Målares. Hans Laxmann kom gående från Höganäs. Han tog senare med sig äppelympor så Falkenbladhs kallades för äppelgården både av folk och i handlingar. De har i flera generationer varit mycket händiga snickare, svarvare m.m. och döttrarna jätteduktiga självlärda kalaskokerskor och sömmerskor som Elna dotter till Kjersti, o Ellen dotter till Elna. Huset ruin redan på 1900-talets början.

(76) TRULSTORP nr. 1:1 (nu 1:23)

Jens Andersens, make till Elna,
hans gesällprov till finsnickar-
mästare finns bevarat hos
Gösta Karlsson, Funderset.
(barnbarn)

76. TRULSTORP 1:1

Trulstorpsgården är känd redan
på 1700-talet som Kroneskatte-
rusthållshemman med skyldighet
att hålla häst och ryttare.

Husartorpet var nuvarande
Wilhelm Anderssons hem (Wille
Målare).

1718 berättar 1689-1726 kyrkobok
på lands-ark. att

Ryttaren i Trulstorp:

Karna Truls son återkommer
från Karl XII ryska krig.
Har flytt från Sibirien,
dör tre dagar senare av
feber, umbäranden och alla
svåra strapatser.

1808 Husar Nils Persson Landgren

1813 Husar Måns Tullgren

(1814 kallas husman ? vid Truls-
torp

1824 Husar Truls Torkelsson

Daun f. 1808

år 1834 dog hans son Måns
två månader gammal

Husar Åke Moll f. 1811 och
hans hustru Sissa Olsdotter
födde sonen Per 1831 i

Trulstorp.

På skifteskartan år 1843-1844
består Trulstorp nr. 1:1 av fyra
gårdar (A, B, C, D) och flera
torp. (tills. 2/3 mtl.)

Trulstorpsgården var då fyrlängad
kringbyggd med port åt vägen.
Efter branden 1912 uppförs den
åter på samma plats men nu tre-
längad.

Nuvarande ägare och brukare:

Sven Månsson o h.h. Britt köpte
gården 1955 av fadern Karl
Månsson och h.h. Emma. De köpte
den 1919 av Per Nilsson
(1872-1928) o h.h. Olivia Olsson
till Sövröd, som övertagit
gården i konkurs av brodern
Albert Nilsson o h.h. Matilda
(f. i Hagstad) som när fadern

Nämndeman Nils Persson (18
- 1928) o h.h. (2:a) Hanna,
hade utstyckning av gården 1910
till barnen och till egna hem,
blev tilldelade "stammen" och
faderns skulder. Det blev för
svårt så Albert Nilsson flyttar
Strantehus m. fru och barnen:

Rut (senare g. Billqvist,
senare kom: Anna g. m
Sture Andersson, Malmö,
Elsa g. m. Gunnar Göransson
Göingeolm,
Ebbe g. m. Ebba, Höör,
Lilly g. m. Folke Kvick, Sösdala.

Fadern Nils Persson förlorar
också en rättegång mot Nils
Nilsson i Skea och därmed sina
undantagsrättigheter på Truls-
torpsgården. Bor ändå kvar på
gården till 1918 då han flyttar
till Höör. Nils Persson o h. 1:a
fru från Tågarp, Sösdala.
Barn: Per N. se ovan och
Lilly senare g.m. klockare
Lindvall.

Modern dog hastigt. Efter ett
par år blev f.d. fruns yngsta

syster Hanna fru på gården.

De fick ytterligare barnen:

Albert N. se ovan,

Lilly som åkte U.S.A,

Enok g.m. Sigrid blev häst-

och virkeshandlare i Sösdala,

Ernst flyttar senare Värmland,

Gerda g.m. Lundgren,

Arvid g. i Hälsingborg

Nils Persson köpte gården av sin fader

Per Nilsson (1815-1852) o h. h..

Pernilla Larsdotter från Bjefveröd.

Barn: Nils P. (1847-1928) nämndeman se ovan

Ola P. f. 1851, g.m. Anna f. Persson

Fundersetsgården. De köper gården i Funder-

set 1890 av fruns broder Måns Persson

som flyttar Bosarp

Else f. 1843

Elna f. 1849 g.m. Nils Nilsson

Ankhultsgåren, Häglinge.

Per Nilsson o h.h. Pernilla,

se ovan, köpte gården av fadern

Nils Persson d. ä. (1779-1865).

en dotter: Bengta f. 1818 flyttar

senare Ankhult. Tidigare ägare okända.

I gammal kyrkobok, Södra Rörum:

1847 Julafton, gick Isak Olsson,

som var dräng på Kvesarums-

gården över Kvesarumssjön

för att besöka brodern i

Trulstorp, Isen brast,

drunknade.

1847 Juldagen, brodern Nils

Olsson i Trulstorp går

över sjön att besöka

brodern. Visste inget,

drunknar själv.

77. BRYDESTUA

gammal ruin, jordägare Tore

o Lill Falkenblad, nordväst

från gården Trulstorp Nr. 1:21

FUNDERSET

81. ELMEROTH HUSARLYCKA

Funderset 2:12, förr 2:2,
jordägare Gösta Akesson vars
farfar köpte Stagalifäladen från
Funderset 1:4 1/32 mtl. av Per
Nilsson på nuv. Bertil Olssons.

Elmeroth, husarlycka, och torp-
ruin sedan 1910 omkring.

Siste kände brukaren var
Soldaten Nils Asberg o h.h.
Anna Jakobsdotter. De kom
1868- obekant hur länge.

Gardisten Gustav Elmerot med
hustru Nilla Lavesdotter. Hon
död i Kvesarum 1835. Han dog
här av rök från sitt avbrända
hus år 1838.

Sonen Soldaten Karl Elmerot
f. 1818 med hustru Katarina
byggde upp det igen, bodde
här och födde sonen Karl
Elmerot f. 1849 även kallad
Root som på 1860-talet flyttade
till Bosarp, Vessmanstorp,
Häglinge, d. 1928.

Modern Katarina blir änka och
dör i Funderset som fattighjon,
68 år gammal. Allt enl. kyrko-
boken.

Tidigare brukare ännu okända.

1927. Funderset. Huset kallades Kleensa hus. Framför huset sitter Bengta Per-Nils.

82. KLEÉNS HUS

Funderset 3:5 förr 1:4 jord-
ägare Bertil Olsson

Klee´ns hus,

Backstugruin sedan omkring 1940.

Sist bodde här änkan Bengta
Per Nilssons från Trulstorp
1909-1928. Då var stugans enda
större rum upptaget av byns
stora stenmangel. Folk manglade
det mesta förr. Dukar, säng-
linne, mattor och kläder som
ej hade hårda knappar.

Bengta var fattig. Hade ej alltid råd köpa kaffe. Fick ibland paket på posten med kaffe från dottern kallskänka i Hälsingborg. Andra dottern g. Linde bodde kvar i Trulstorp. De som kom för att mangla hade ofta bönor o en kaka med. Då blev Bengta lycklig o glad. "koss va gott"!.
 1908-1909 bodde här Hanna Rasmusson, systerdotter till Botilda Espersdotter f. 1820 dog snart efter de flyttat hit. Hon var gift med husa-ren (kom från Kvesarum) Jöns Persson Kleen f. 1820, d. 25/8 1908. Efter hustruns död fick han hjälp av en svägerska Anna Torkles.
 De som bott här tidigare är ännu okända. Stugan mkt gammal.

Funderset 1:2. Nu Fundersets Fritidsby, Tomt nr: 2.

83. ZENTIOS LYCKA

Ruin sedan omkr. 1900. Här har bott flera generationer Zentio. Redan 1857 finns hus och namn i kartbeskrivning.

Husar Nils Zentio bodde 1836 i Ö. Häglinge, fadder vid dop i Funderset. 1837 boende i Funderset och fadder vid dop i Ekeröd. Två söner kända: Magnus Nilsson Z. f. 16/6 1838 i Häglinge, dog bosatt i Ljunga, h.h. Nilla f. Lindgren f 25/6 1839 i Finja.

Jöns Nilsson Z. f. 20/7 1842 d. 27/2 1915 Ö. Häglinge nr:4, vigd 1872 med Elna Persson f. 1849 6/12, d 6/11 1931, (skriven Häglinge förs. men dog i Svensköp. (Bodde 1889-1915 först Ö. Häglinge, sedan något på Tång.

Barn födda i Funderset: Ernst Z. f. 1876 Nils Z. 1880, (I kyrkoboken berättas att barnskarnan var stor 8 st. Det var nödår och de var en av familjerna som fick bröd från församlingen 1878- 1880. Flyttade till Häglinge 1880. Där föddes ytterligare fem barn.

Torpets historia i övrigt okänd. Torp under Göingeholm.

84. BJÖRNS LYCKA

Björns lycka, Soldattorpruin

före 1900, Funderset 3:7 förr 2:8 jordägare Nils-Erik Mattisson förr Nils Karlssons Fundersets fälad.

Här bodde Soldaten Per Olsson Björn f. 1783 med hustru Kjerstina f. 1789.

Torpet kallades också Värhus eller Vårhus, (lite otydligt på kyrkobokskort.)

Övriga öden okända.

85. NILS KARLSSONS

Funderset 3:7 förr 2:8 nuv.

ägare Nils Erik Mattisson (fäladen mot Södra Rörum) Ruin omkr. 1900.

Härifrån flyttade ägarens mors farfar Per Nilsson f. 1833 med hustru Pernilla och barn till nuvarande gården, 1878.

Föräldragården på fäladen hade minst två stora stenlängor.

Fadern Nils Karlsson född här 1803 och modern Karna Jeppsdotter. De friköpte gården från Göingeholm 1865 30/3, Funderset nr:2, 3/128 mtl = 14 tnl fälad och 2 lyckor (åkrar). Som brukligt förr bodde också här inhyse. Engle Persson föddes här 1803,

död 1852. Hade 4 minderåriga barn, fattig. Kallas då husman Funderset By nr: 2. Så fick flickorna Engle-Bengta f. 1842 d. 1878 och hennes systrar tidigt veta vad hunger och arbete var. Engle Bengta fick 2 flickor: Celia f. 1868 och Elise f. 1872, var endast 3 år då modern dog. Flickorna fick slita ont. Celia flyttade över till Funderset nr: 4. Fick sällskap med "skotten". Fick flera barn. Bodde de sista 20 åren av sitt liv, S. Rörum gamla skolhusets gavelrum vid kyrkogården. Före 1865 var Hans Nilsson Trolle inneboende här ett tag.

Ar 1752 kom Engle Andersson hit från Gunnarp och hjälpte till på gården. Troligen sjukdom fick människor att fly gårdens, som var mycket gammal.

86. NILLAS HUS

Funderset 4:4 nuvarande ägare Landstinget, själva gården

byggdes av Hanna Tygesdotter gift med Per Eliasson år 1890, köpt av svärmor Pernilla Nilsdotter f. 1845 (dotter t. Nils Persson F. 2:8) gift med Jon Tygesson f. 1837 (på Anton Nils i Hagstad) De hade friköpt gården 1868 från Göingeholm men bott där sen 1860.

Pernilla som änka sålde till dottern med fam. men tog undan de gamla husen och lyckan utanför (åkern på ett tnl.) Bor här till 1920 då hon flyttar senare till dotterdottern Edla i Äspinge gift med målarmästaren Albin Nilsson i Äspinge.

Pernilla och Jon Tyges fick barnen: August 1879, Hanna 1880, Karl 1882, Martin 1885.

Troligen bodde här år 1711 Fundersets Ry Elna och Nils Tykesson. Elna blev av församlingen utsedd att bistå pestens offer om den skulle drabba denna del av socknen: Funnerset. Övriga voro för S. Rörum: 4 manspersoner: Nils Nilss, Nills Ols, Qwisserye: Anders Mårtens, Pähr Jönss, 4 quinnopersoner: Biefröd: Ingar Simons. Trölstorp: Bolla Håkans, Funnerset: Elna Nils Tykes, Östenstorp: Boel Kannemagarens. Dessa sluppo Årad vare Gud att göra tienst i detta befalta målet ty fahrsoten fick intet komma hit denna gången.

Utdrag ur Södra Rörums kyrkobok år 1803 undertecknat: S. Rörums Prästgård d. 21 juli 1803 angående märkliga händelser

C:G: Billing

P:L: (Pastor Loci)

Nillas hus ruin omkr. 1930.

87. DENKELT

Funderset 4:3 Denkelt, nuvarande ägare Ragnar Hillbur som fått den i gåva av sin fader Sven Hillbur som köpte den 1939 av Nils Persson och h.h. Johanna som i sin tur köpt den av sin fader 1895. Nils var duktig taktäckare med halm eller spån, gjorde träskor med och utan puda, träskostövlar, slakta grisar m.m. för att kunna livnära sin familj på den lilla gården. Barn: Lilli, Ebba, Ester, Helga. Han byggde stall och byggde till boningshuset. När de sålt flyttade de till dottern Ester gift med Frits Nilsson S. Rörum. Fadern Per Nilsson köpte Denkelt 1867 3/128 mtl i sämje med Jöns

Olsson, som köpt 3/128 redan 1861 och Nils Olsson köpte senare 2/128 mtl. tillsammans 1/16 mtl i sämje från Jöns Olsson Hagstad. Senare på Einar Nilssons Funderset. Per Nilsson kom från Ljungarum, gift med Elna. De hade flera barn utom Nils som köpte gården. Hos sonen August i Funderset byggde han deras undantag. Han var ju byggnadssnickare. En son Oscar lantbrukare och predikant i Lackalänga. Per hade blivit gripen av väckelsen i sin hemby Ljungarum och fortsatte hålla stugmöten även i Funderset. Och då blev det mycket kyrkfolk också. På gaveln bodde "knockan", ingen vet vad hon hette. Gården avstyckad 1/32 mtl från Jöns Olssons nuv. Einar Nilssons Funderset i sämje

med två andra grannar.

Tidigare boende, okända än. Boningslängan revs 1942, och stallängan brukades t.o.m. 1948. En storm ödelade den 17/10 1967.

88. OLA ÅKES

Funderset 2:7 på nuvarande Fridholms vid Hagstads gräns låg ett hus som blev ruin omkring 1945.

Där föddes Nils Erik Olsson, dotterson till Ola Åkesson f. 1842 och hans hustru Hanna. De kom från Gunnarp 1882. De hade ej klarat av att bruka stamhemmanet där utan måste flytta ut. Här byggde de ett nytt litet hem åt sig men förblev hela livet igenom fattiga och fick därtill många barn, 10 stycken. Hanna överlevde maken och flyttade 1936 till Alderdomshem.

1925. Funderset. Ola Åkes hus. Byggnad på ofri grund. Sittande Hanna och Ola Åkesson. Stående Jöns Olsson.

HAGSTAD

91. GRETA HÅLA BACKSTUGA

Torp. Petter Håkansson f. 1755,
h. Catharina f. 1756.

Barn: Margareta "Greta" f. 1790,
Kjerstina f. 1793.

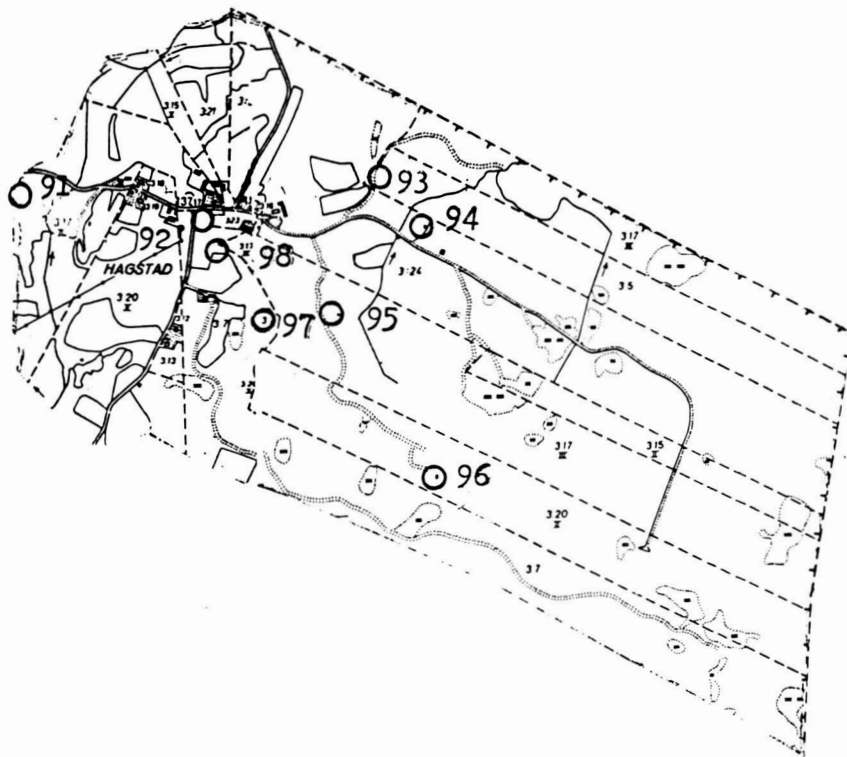
I kyrkoboken står ant.

"Tiggare hela hopen".

Kjerstina var krympling

Greta dog 1843 och efterlämnade
två barn.

Ruinen finns i Sigvard Anderssons
bokebacke intill gränsen mot
Funderset.

92. HÅLE-PERS GÅRDSRUIN

När Hagstad skiftades 1825 fick
Per Persson utflyttningsskyldig-
het. Gården flyttades så småningom
till sin nuv. plats, Anna och
Olof Perssons gård.

Per Persson kallades för
"Hålingen", till skillnad från
grannen Per Persson som kalla-
des för "Backa-Peren".

Ruinen finns mitt i byn vid
vägen mot Vessmantorp.

Brunnen finns kvar och lite
rester av murarna.

På våren blommar påskliljor
här och det växer körvel
såpnejlika, pepparrot, krus-
bär m.m.

En del av de gamla blåväggarna
och annat timmer togs till vara
och finns i den äldsta längran
på Olofs gård.

93. BLIANS BACKSTUGA

Torp. Ola Jönsson,
h. Ingar Nilsd. f. 1813.

Barn: Karna f. 1848, Anna f. 1854.
Ingar, kallad "Blia", var känd
för ett "lösaktigt" leverne.

Hennes man var ute på handels-
resor under långa perioder.
Huset var byggt som backstuga
med den stora "Bliestenen" som
gavel. Backen bakom huset
kallas "Bliebacken", för där
uppe kunde man "blia", se vida
omkring.

Till huset hörde en lycka, och
här fanns ett stort äppelträd
med goda äpple ända till för
ett tiotal år sedan, då trädet
föll för stormen.

Ruinen ligger vid f. Oskar
Anderssons fälads-grind.

94. MUNTERS LYCKA

När Hagstads utmark skiftades
1828 bodde torp. Pehr Persson
och h.h. Elna Månsd. f 1793 här.

Senare kom Ola Munter och han
var troligen den siste som
bodde i detta torp.

Huset låg i gränsen mellan
Oskar Anderssons och Stig
Anderssons fälader, ej så
långt från Blians backstuga.
Nedanförs fanns Hålbrodammen,
som det ännu finns stenmurar
kvar av. Ruinen av torpet är

delvis borta men åkern kallas
fortfarande för Munters lycka.

95. PÅHLA LYCKA

Torp. Ola Larsson f. 1771 med
familj bodde här. Han står
nämd i skifteshandl. 1828.
I kyrkoboken står han som
fadder vid barndop 1816.
Hans son Nils dog 1821, 15 år
gammal.

Sedan kom Påhl Persson, f. 1796,
d. Anna f. 1851, Karna f. 1849.
Fam. står antecknad som utfattig
och blev tilldelad bröd av fattig-
vården. Karna bodde kvar i Hag-
stad och dog här.

Anna blev med tiden lärarinna
och flyttade till Billinge.
Om Anna berättas att en av
bönderna i byn hade sagt att:
"Blir den tösen lärarinna så
ska jag bli biskop!" Men så
blev det ej, trots allt kunde
även den fattige i bland lyckas
i livet.
Ruinen är vackert belägen i en
liten lycka på Sigvard Anderssons
fälad. Strax nedanförs finns

95 Påhla lycka.

källan, fint lavad med flata stenar. Runt om växer bärbuskar, körsbärsträd och såpnejlika och malva.

96. BENGT JÖNS LYCKA

Torparen Bengt Jönsson f. 1773, hustru Boel f. 1783. Dottern Anna f. 1811. Flera barn står ant. i kyrkoboken. Bengt Jönsson har bl.a. bevittnat protokoll ang. stängseldelning 1928. I detta nämns Daflan, backen som gränsar till Ekastorp. Denna ruin finns på Sven Svenssons fälad.

97. PER BENGTS HUS

Torp. Per Bengtsson f. 1773, h. Boel f. 1789. Son Måns f. 1821. Huset omnämnes vid skiftet av inägorna 1822. "Husmännen skall hållas skadelösa, dock har den som får dem på sin lott rätt att kräva dagsverken enligt dess kontrakter." Ruinen finns på Olof Perssons ägor vid Fädriften.

98. FLAKAKILLAN och BRYDESTUAN

Vid skiftet av Hagstad 1825 den 1 okt. står i protokollet för delning av utmarken: "Ett fästräte till femton alnars bredd uttages från flakakillan åt ömse sidor utmed Vångagärdet ända till de yttersta planerna. Vid killan blir strätet dubbelt så brett eller trettio alnar".

Brytestugan är byggd strax ovanför Flakakillan. När linet skulle rötas var det bra att

ha killans vatten alldeles intill. Första gången det talas om brytestugan är ett protokoll om stängseldelning från 1840. Där står: "Måns Andersson stänger utför Brytestugan, mot Hindrick Svenssons 23 alnar."

Denna brytestuga var gemensam för alla linodlare i byn. Men Tyge Eriksson, en av bönderna, byggde egen brydestuga, därför att han ville ej riskera, att få sitt fina lin bortbytt. Denna brytestuga finns även kvar.

Eftersom det är så längesedan som dessa hus fanns, är det ganska litet att berätta om hur dessa torpare och backstugusittare levde sitt liv. De var skyldiga att göra dagsverken åt jordägaren. Äldre människor har berättat, att kvinnorna spann ull och lin åt bönderna. På vintern när det var mycket snö, drog de tjocka ullstrumpor utanpå träskorna, när de skulle gå fram till byn och lämna vad de spunnit och hämta mer ull eller lin. Det var de fattiga som bodde här. Naturen runtom är vacker men lyckorna små och steniga.

Brytestugan.

EKASTORP

Ekastorps by har sedan gammalt varit frälsehemman under olika ägare. Enligt gamla kartor och beskrivningar vet vi lite om byn. Ar 1662 var Nils och Anders Måns-son frälsebönder. Ar 1722 fanns 2 hemman i Ekastorp.

Ekastorp nr. 1 ägdes av Vålborne Malte Ramel Maltesholm.

Ekastorp nr. 2 ägdes av Överste Vålborne Fredrik Trolle Ljunga-rums Säteri.

Herrarna ville väl veta vad de ägde, så samma år blev byarna Ekastorp, Hagstad och Funderset uppmätta och kartlagda.

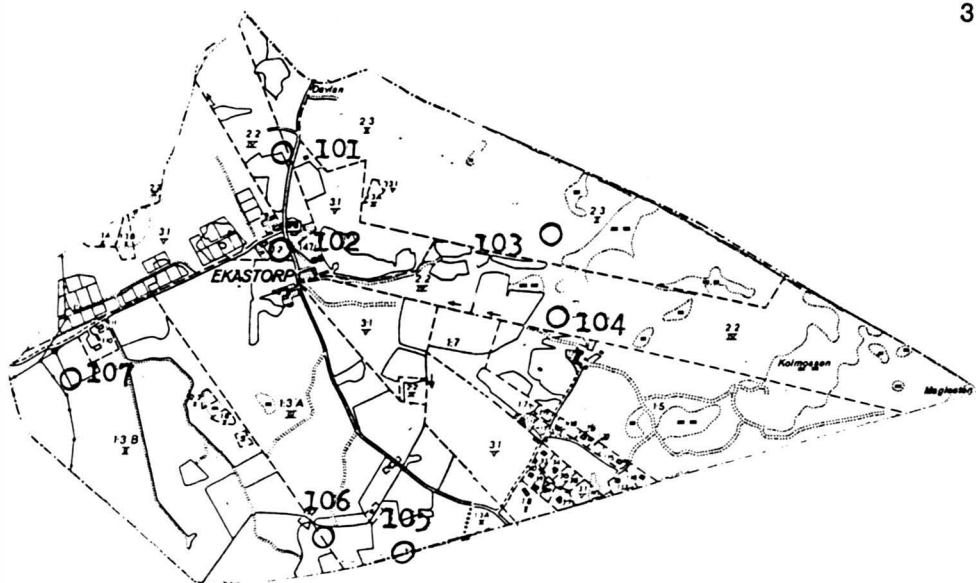
Frälsebönderna i Ekastorp gjorde tydligen inga dagsverke på huvud-gårdarna, då det var för långt att gå. I några handlingar står att frälsebönderna i Ekastorp vid denna tid, fick betala några kappor råg och korn, samt halva skatten till kronan, då 30 daler. Ar 1813 var bönderna i Ekastorp självägande. Ar 1830 var det laga skifte. Då fanns fortfarande Ekastorp nr. 1 och 2.

Byn hade en brydestua och en skvaltekvärn på gränsen mot Hagstad, samt ett gemensamt kvarn-ställe på kärren mot Östentorp. Torpen låg som vanligt, i utkan-terna. Intressant är att se, att Erik Svenssons gård, ligger på exakt samma plats som idag, med sina fyra längor, på 1722 års karta och 1830 års karta. Det är bara boningslängan, som efter en brand i slutet av 1800-talet har flyttats en bit ifrån.

101. BRYDESTUAN

Helt raserat sen 1940.

Finns på Laga skifteskartan år 1830.

Ekastorp nr. 1.

102. JAKOB JEPPI

Gamla boningshuset finns på 1722 års karta, då gården låg utmed Gunnarpsvägen. Nya boningshuset byggdes i mitten av 1800 talet.

Ida Jakobssons fader Nils Jacobsson var född 1835. Han berättade, att när han var pojke, var han med vid bygget.

Han fick gå och hämta brännvin när han gick tillbaka tog han en klunk då och då, så han var yr i huvudet när han kom fram.

Finns på 1722 års karta
Ruinen togs bort på 1970 talet.

103. JÖNS JÖNSSON KAST

Ekastorp nr. 2 Landstinget
Jöns Jönsson Kast f. 1772.
Hustru Boel Svensdotter f. 1784.
Finns på laga skifteskartan år 1830.

Jöns flyttade till Johan Johanssons Funderset, där han togs sig av daga, begrovs i marken vid Trollebacke, enl.

den tidens sed. Flyttades senare till kyrkogården.

104. PER TYKESSON

Ekastorp nr 2. På Erik Svenssons.

Per Tykesson f. 1801. Från Linderöd död 1882.

Hustru Karna f. 1806. Från Fulltofta död 1884.

Barn Nils 1846, Karna 1849
Bodde där åren 1850-1891, då det såldes tillbaks till stamfastigheten. Köpekontrakt finns i boken Mitt i Skåne av Ake Bratt.

105. NILS ÅKESSON

Ekastorp nr 3. På Lars Johanssons.
Möllefall.

Möllare Nils Åkesson f. 1777.
Hustru Ingar Jönsdotter f. 1782
Barn Johan 1811, Ola 1817,
Kjerstina 1809, Anna 1822.

Finns på Skifteskartan 1830.

106. PER OLSSON

Ekastorp nr 3. På Lars Johanssons.
Finns på Laga skifteskartan år 1830.

Per Olsson f. 1751.

Hustru Ingar f. 1775

Barn Sven 1797, Lars 1814,

Elna 1815.

Jordbo och tiggare hela hopen

enl. husförhörslängden 1820.

År 1830 bodde sonen Sven och

dottern Elna kvar.

107. MÅNS SVENS

Ekastorp nr 3. Per Nilssons

ägor. Nuv. Landstinget.

Måns Svensson f. 1749

Hustru Bengta f. 1773

Barn Per f. 1812.

Finns på Laga skifteskartan

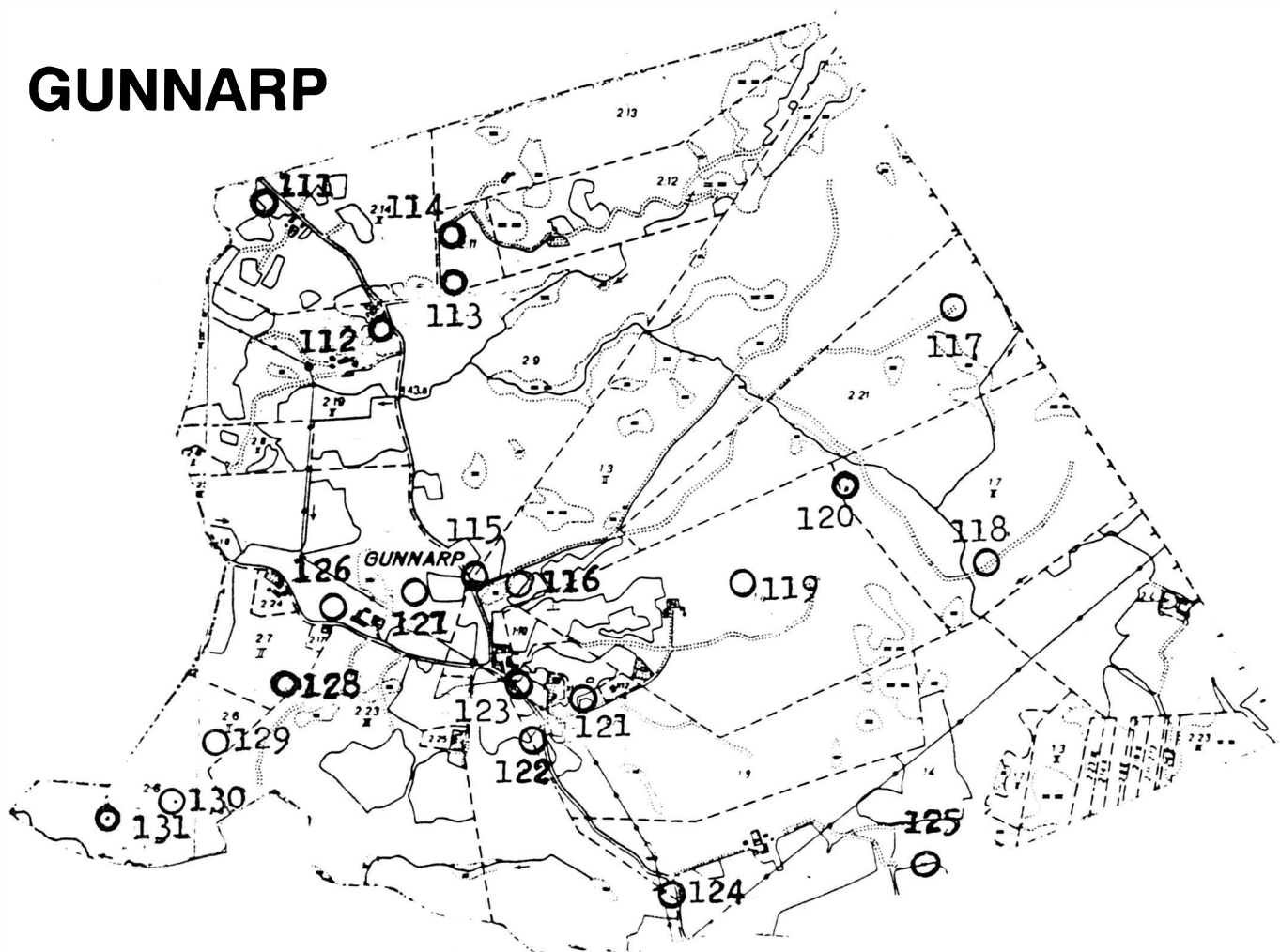
år 1830.

(101)

104 Per Tykesson

GUNNARP

111. ENGLE TYKESSON

Gunnarp 2.14 på Gunnar Anderssons.

Engle Tykesson f. 1780
från Fulltofta.

Hustru Tören Persdotter f. 1772
från Funderset.

Barn Nils 1812

Finns på 1834 års skifteskarta.

Ingen synlig ruin

Ola Osvald död 1824.

Hustru Tören Persdotter f. 1772.

Barn. Jöns, Elna, Per, Nils,
Anders, Ingrid, Sven, Ivar.

Anders var auktionsropare, och
lagade klockor, därav namnet
Klock.

Huset revs 1939. Rester av
ruin finns.

113. PÄLSAHUSET

Gunnarp 2 bebott i början
på 1900 talet.

Nuvarande ägare Alf Andersson.

Nils Persson (Pälsen) 1824
Anna Olsd. 1815

Ruiner finns

Ar 1903, stod skorstenen
kvar i hela sin längd.

Ivar Klock o Oskar Olsson
(Pågen), då bara 10 år
gamla, rev då skorstenen,
genom att stöta ut stenarna,
som låg under kappeträet,
med en slana.

114. OLA NILS

Gunnarp 2.11 på Oscar Olssons.
Nuv. Alf Andersson.

Första Ägare Mårten Olsson
f. 1837.

Hustru Anna Jonsdotter f. 1839.

Nästa Ägare Ola Nilsson f. 1834
från Långaröd.

Hustru Karna Andersdotter
f. 1851 från Björka.

Barn Oscar f. 1891.

Oscar Olsson brukade gården
till sin död.

Ruin finns

112. ANDERS o BENGTA KOCK

Gunnarp 2.14 på Gunnar Anderssons.
Byggt 1923.

Anders Persson f. 1842.

HUstru Bengta f. 1848 från
Troröd Sätaröd Död 1938.

115. BRYDESTUAN

Ombyggd till potatiskällare.

116. OLA JÖNS

Gunnarp 1.3 på Evald Olssons.

Ola Jönsson f. 1809. från Åspinge.
Hustru Inga Erlandsdotter f. 1810
från Hörby.

Barn Elsa f. 1844, Anna f. 1846.
Elna f. 1849.
Karta ? Generalstaben 1865
Ingen synlig ruin

117. HOFVANDERS

Gunnarp 2.21 Nuv. ägare Landstinget
Första ägare.
Anders Roll f. 1856 från Linderöd
Hustru Bengta Persdotter f 1854
Barn Bengta 1881, Per 1883.
Andre Ägare.
Ehud Hofvander
Hustru Ruth
Barn Elsa f. 1921.
Revs 1946 och flyttades till
Linderöd.
Ruiner finns.

118. KARL JAKOBS

Gunnarp 1.7 äg. Landstinget.
Förste ägare.
Nils Svensson f. 1825 från
Häglinge.
Hustru Elna Jonsdotter f. 1831.
Barn Sven (skägg) f. 1858
Karna 1872.
Andre ägare
Oscar Bengtsson från Fulltofta.
Hustru Karna f. 1872
(dotter till Nils Svensson)
Barn Ivar Hilma 1903.
Tredje ägare
Frans Persson.
Bodde med Hustrun Mina och
fostersonen Erik.
Flyttade in 1927, fick en dotter.
Fjärde ägaren.
Karl Jakobsson f. 1877
Hustru Hanna f. 1884 från V.
Vram Skettilljunga.
Flyttade in 1930, bodde där
till 1949. Ruiner finns.

119. SKRÄDDARELYCKAN

På Johan Perssons Gunnarp 1.8.
Ola Persson f. 1764 död 1849.
Kom från Fulltofta.

Hustru Anna Persdotter f. 1768.
Kom från Fulltofta.

Ev. har Per Jönsson f. 1813
skräddare, från Äspinge, bott där
Hustru Boel Andersdotter f. 1818,
från Arup.
Barn Nils f. 1840, Sven f. 1842,
Jöns f. 1845, födda i Arup,
Elsa f. 1848, Elna f. 1850
födda i Gunnarp.
Flyttade till Hovanders, då
var det torp under Mårten
Månsson Gunnarp 2.22.
Ruiner finns.

120 LARS JÖNS

Gunnarp 1.7 på Karl Jakobs.
Nuv. Landstinget.
Lars Jönsson f. 1772 från Äsphult.
Hustru Anna Åkassdotter f. 1761
död 1833.
Hustru nr. 2.
Anna Sjunnesdotter f. 1806
död 1841.
Barn Johanna f. 1838.
Hustru nr. 3.
Bengta Nilsdotter f. 1791
Ruiner finns.

121. PER PERS

Gunnarp 1.6 på Johan Perssons.
Per Persson f. 1858 död 1945.
Hustru Elna f. 1867 död 1959.
Barn Nils 1887, Albert 1890,
Karl 1892, Anders 1894, Anna 1898
Emma 1902, Alma 1905, Hanna 1897.
Boningshuset brann ner 1941 av
åskeld.
Ruin finns.

122. OLA JONS

På Johan Perssons Gunnarp 1.9
Ola Jonsson född 1832, på Karl
Jakobs ställe.
Hustru Hanna Andersdotter f. 1835
Gifte sig 1871. Död 1836.
Barn Karen 1871. Johan 1874,
Hanna 1876, Karl 1878,
Ola Jonsson flyttade till Hanna
som var änka. Hanna var född
i Ö. Häglinge.
Rivet 1910.
Ruin finns

123. ANDERS ANDERSSONS

Gunnarp 1.6 på Evald Olssons.
Husman Anders Andersson
f. 1816 från Arup.

121 Per Pers.

Hustru Pernilla Tuvesdotter

f. 1821 från Arup.

Barn Nils 1846, Sven 1846,

Else 1840, Hanna 1842, alla

f. i Arup. Elna f. 1841 i Gunnarp.

Bränneri

124. PETTER SYD

Gunnarp 1.4 på Knut Nilssons.

Rivet 1927. Petter Syd kom från Mannarp, var rotesoldat där. Född 1793. Död 1861.

Hustru nr.1. Karna Nilsdotter f. 1789. Död 1861.

Barn Elna, Nils, Nils, Elna, Bengta, Nils.

Hustru nr. 2. Bengta Andersdotter f. 1795.

Barn Nils f. 1830, Anders 1833, Elna 1823.

Ingen synlig ruin

Torpet brann ner 1840 under ett husförhör.

Peter Syds son Nils Pettersson övertog torpet.

Senare ägare.

Sven Nilsson f. 1858 (Sven Skägg).

Född på Karl Jakobssons ställe,

fader var Nils Svensson

Hustru Bengta Persdotter.

Barn Albin 1895, Hulda f. 1897, Ellen 1900.

125. STASSLYCKA

Torp under Gunnarp 1.4

Under Ake Anderssons tid

på Knut Nilssons.

Rester av ruin finns.

126. HUSARTORPET

Gunnarp 2.23 på Lennart Isakssons.

Finns på 1834 års skifteskarta.

År 1805 bodde Magnus Wallengren där.

Hustru Metta Arvidsdotter.

Barn Peter f. 1805,

Marta f. 1810.

124

1907. Gunnarp. Byggnaden kallades backstugan. Makarna Sven Nilsson och Bengta Persdotter med barnen Albin, Hulda och Ellen.

År 1818 bodde Lars Kant

Persson där f. 1791.

Hustru Berta Olsdotter f. 1789 från Häglinge.

Barn Elsa 1812, Anders 1821, Bengta 1823.

Ruin finns

127. JEPAS HUS

Gunnarp 2.23 på Lennart Isakssons.

Ola Jeppsson f. 1764.

Hustru Anna Jeppsdotter f. 1766.

Barn Ola 1802, Jöns 1811

Finns på 1834 års skifteskarta.

Ingen synlig ruin

128. ÅKE KRONDAHL

Gunnarp 2.6 på Enar Antonssons nuv. Domänverket.

Husman Ake Nilsson Krondahl.

f. 1818 död 1901.

Hustru Nilla Pehrsson

f. 1819 död 1895.

Nilla gick vilse på Karl Månssons fälad, i snöyra, den 26/2 1895. Hittades i maj månad död.

129. OKÄND

126 Husartorpet.

130. JAKOB ELD

Gunnarp 2.6 F.D. Enar Antonssons.
Nuv. Domänverket.

Jakob Persson Eld f. 1848.

Hustru Maria Larsdotter f. 1848.

Barn Per 1877, Adolf 1880,

Algot 1883, Anna Amalia 1893,

Betty Maria 1896.

Mördad, men senare benådad livs-
tidsfånge, satt på Långholmen
åren 1882 - 1921. Bodde till
sin död på Kärrolen i S. Rörum.
Ruinen finns

alla de övriga byggnaderna på
hemmanet, samt för ersättning
för byggnad av enkan Sissa 2
Riksdaler S.

§ 11

Såsom bidrag till kostnaden
för utflyttning av Enkan
Sissa Akesdotters Abyggnader
beständes att Ola Pålsson
betalar i ett för allt en
oavkortad summa av Sextiosex
riksdaler S. därav hälften

betalas då nedrivningen av
husen i och för utflyttningen
påbörjas, och andra hälften
då alla byggnader äro utflyttade,
och tomtplatsen avlämnad, och
för erhållande av denna summa
åtager sig Enkan Sissa Akes-
dotter att innan nästa års
kommande efterhöst hava uttaget
den sin tilldelade Stugelängan
och på sitt skifte hava uppfört
boningshus för sina behov.

131. HÅGENEKROG

Torp under Sven Truedsson

Gunnarp 2.6. F.D. Enar
Antonsson. Nuv. Domänverket.

Håkan Nilsson f. 1806,
från Linderöd.

Hustru Sissa Larsdotter
f. 1805 från Svensköp.

Barn Hanna 1828, Anna 1830,

Anders 1837, Sven 1839,

Ola 1843, Elna 1841.

Finns på 1834 års laga skiftes-
karta. Ruiner finns.

130. Jakob Eld

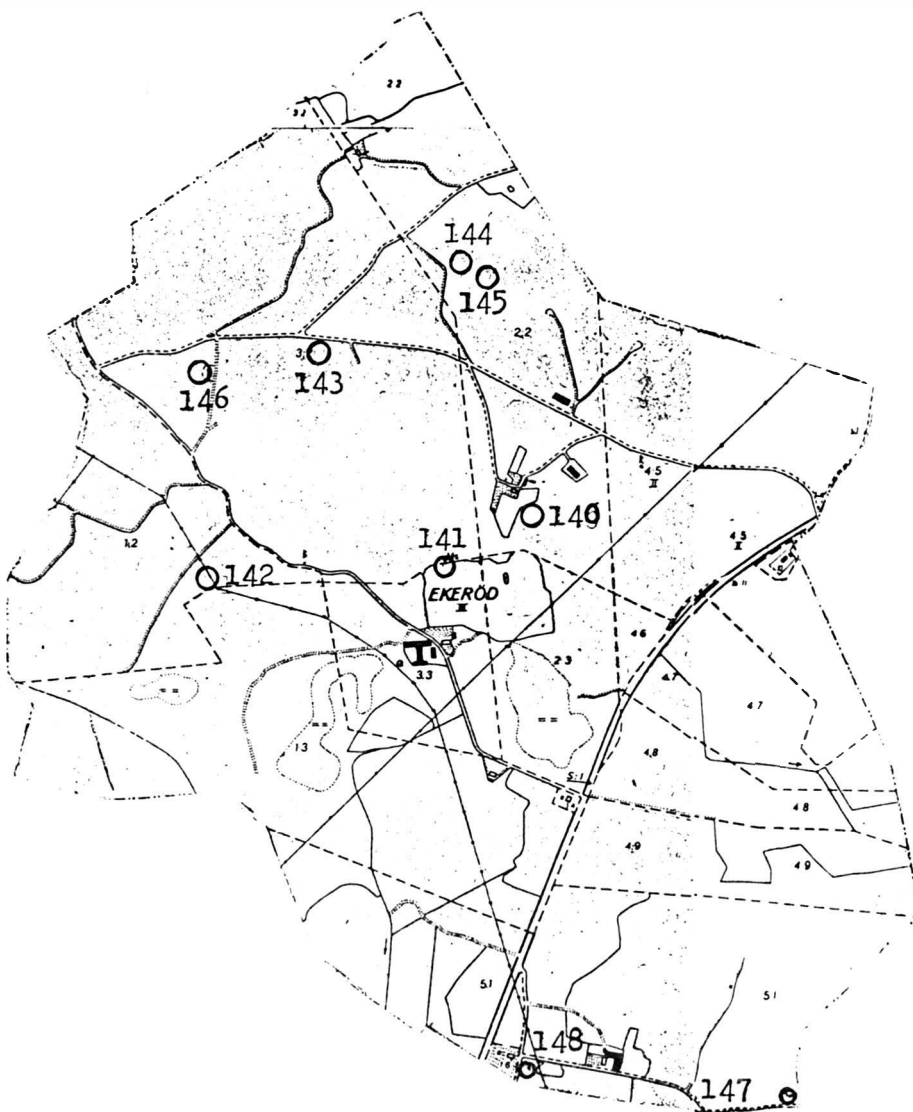
Utdrag ur ett protokoll från
en hemmans klyvning i Gunnarp
1844.

"Det blev ju säkerligen en
svår omställning för den som
blev utflyttningsskyldig."

§ 10

Delägarna kommo överens, att
husbyggnaderna dem emellan
fördelas på det sätt att Enkan
Sissa Akesdotter som kommer
att utflytta erhåller hela
västra längan och stenlängan
samt av boningshuset det västra
herberjshuset,
varefter Ola Pålsson erhåller

EKERÖD och ARUP

Byarna har sedan århundraden tillhört adeln på Osbyholm, enligt "Hörby sockens historia" av Gottfrid Björkelund och Lars Hansson.

Det står omnämnt att år,

1669 ägde Lena Ramel 3 gårdar i Ekeröd. Därefter var ägarna:

1684 " Köpman Olof Nilsson Engelholm

1688 " Kapten This Ancarstierna

1692 " Cornelius Ancarstierna

1702 " Lagman Alexander Cock

1752 " Georg Cock

1776 " Överste Rudolf Stjernsvärd

1779 Per von Seth, han köpte in hemman i Arup.

Släkten von Seth, ägde Ekeröd och Arup, framtill

1892 då det försålades till Domänverket.

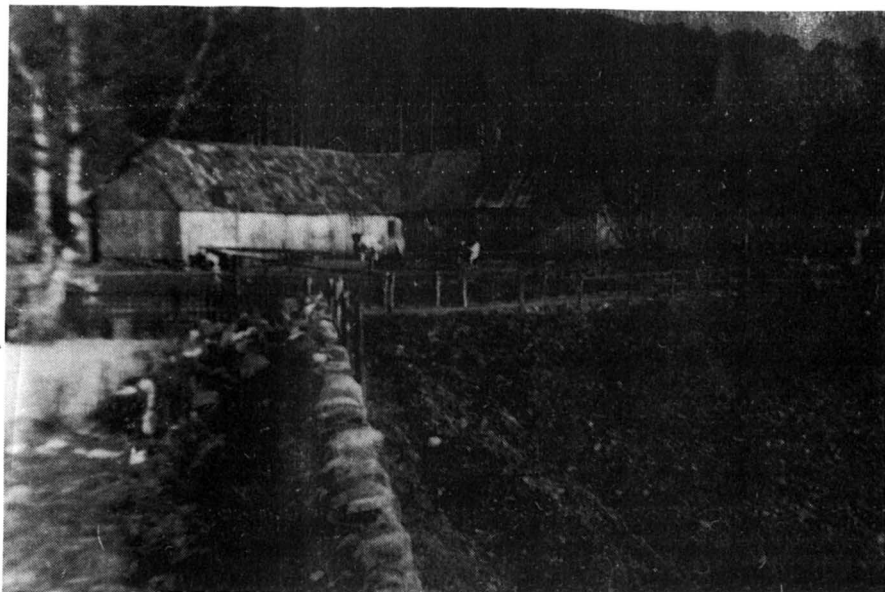
Därefter avvecklades en del av toipen, torparna fick flytta, deras med möda uppodlade mark planterades med skog.

Arrendatorer och torpare i Ekeröd och Arup har haft många ägare under Arhundraden.

Numera dominerar granskogen i byarna.

140. BOMTORPET

Nils Johannesson född 1875
 Hustru Pernilla Akesdotter
 Barn. August, Karl
 Johan Albert Nils
 + 6 flickor

140 Bomtorpet

141. MINNESMÄRKE JÄRNBORS

Järnborsen är uppsatt till
 minne av en dräng på Ekeröd.
 Han föll av ett hölass, slog
 huvudet i en sten och dog.

143. OFFERGROP

Det är en rektangulär grop,
 1x1,5 meter, 0,5 meter djup.
 Stensatta kanter och botten.
 Det ska ha funnits två stycken
 tidigare.

Vi vet inte vad den använts
 till, kanske till offer av
 djur efter namnet, som levat
 kvar i folkmun.

På 30-talet fanns det träram
 runt omkring. Då fanns det 2 st
 likadana mot Hemmings väg.

Dom är borta nu.

144. PER ANDERS

Ekeröd Nuvarande Domänverket.

Torparen Per Andersson Född 1826,
 död 1896

Hustru Karna Andersdotter
 Son Jöns Persson född 1869
 Hustru Bengta Andersdotter
 Född 1872

Deras barn. Emil F. 1895
 Henry, Alfred

Jöns Perssons familj flyttade
 senare till torvströfabriken
 i Arup.

145. LUNDGREN

Soldattorp Ekeröd
 Torpare Anders Jönsson
 Född 1820 död 1897

Soldaten Jakob Fridholm
 Hustru Elna Lundgren född 1860
 Barn Amanda f. 1881, Hilda
 f. 1884, Otto Emil f. 1887
 Nils Elof f. 1889, Anna Maria
 f. 1893 Helena Ingeborg f 1896
 Svante Edvin f. 1899.
 Jakob Fridholm reste till
 Amerika 1883.

146. DOMARRINGEN GRAVFÄLT

Fornlämning som omfattar 7 tätt
 ställda domarringar, vars dia-
 meter varierar mellan 4-8 meter.

I anslutning till gravfältet
 finns ytterligare stenar som
 tyder på att flera ringar har
 funnits.

Inte på någon annan plats i
 Skåne finns ett så stort antal
 domarringar samlade.

Domarringen har fått sitt namn
 genom att de ansetts sig höra
 samman med rättskipning.

Undersökningar visar att domar-
 ringar är gravanläggningar, som
 innesluter en eller flera brand-
 gravar, d.v.s gropar, i vilken
 den dödes aska och eventuella
 gravgåvor har nedlagts.

De skånska Domarringarna har
 sannolikt anlagts under första
 årtusenet efter Kristus.
 Ingen av gravsättningarna i
 Ekeröd är undersökt.

142. DANSBANA

Enligt uppgift är dansbanan
 byggd av dåvarande ägaren till
 Ekeröd, von Seth. Delar
 av den närbelägna grusåsen,

har stödmurade terrasseringar, 1 - 1,5 m. höga.
Herrskapet på Osbyholm och Fulltofta gjorde utflykter dit på somrarna. De kom med hästskjuts, och pigor. De dukade upp med mat och dryck i den vackra naturen. Det växte stora bokar, där var en alle av lindar mellan åsarna fram till en gräsmatta med bl. annat silvergran. Det fanns trappor av ek nedmot dansbanan som var av jordgolv. Där fanns en servering med bord av kvarnstenar på ekpelare. Där fanns en klippt häck av bok, 15-20 meter mot Risbergs gräns.

Berättat av Herbert Nilsson

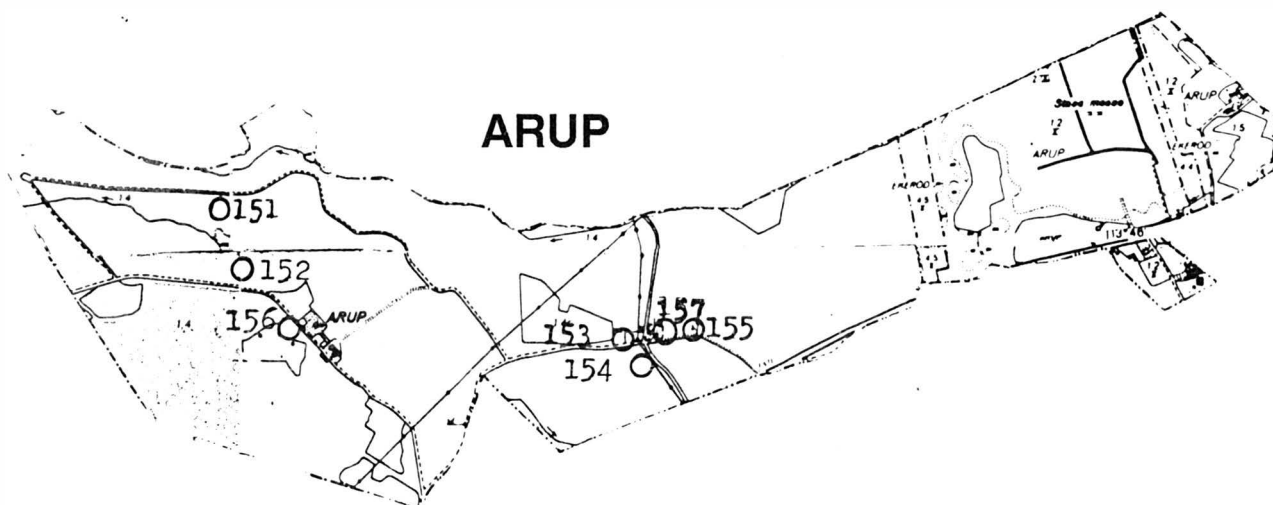
(146) Domarringen.

147. ELMERS HUS

Ekeröd nr. 4.3 på Henry Nilssons
Huset låg invid Kylestorps gräns
Ruiner låg kvar på 1940 talet.

148 GAMLA SMEDJAN

Ekeröd 4.3 på Henry Nilssons
Smedjan låg vid landvägen
Hörby - Linderöd
Ruiner fanns kvar på 1940 talet

151. SLARVATORPET

Arup nr 1

Nils Larsson

Hustru Else Trulsdotter

Anders Larsson

Hustru Else Hansdotter

På en gammal köpehandling, daterad 29 april 1879, har Nils Larsson Arup, tillsammans med Kristen Svensson bevittnat namnteckningar.

152. SNAPPHANE-KÄLLARNA

Arup nr 1

Det finns två stenlavade jordkällare en bit från Arupsgården, mot Gunnarp. Där bodde, enligt gamla sagesmän, en snappnane, som hette Knabe. Han bodde själv i den större, och hästen i den lilla.

Han blev steglåd eller hängd i en ek vid Knabalien, av svenskarna.

Nedrasade stockar låg kvar på 30 talet.

Nils Nilsson har berättat att en Mynningsladdare har hittats i en gammal ihålig ek.

153. LILLA STENHUSET

Arup nr 1

Ägare Domänverket.

Arrendator 1914-1945,

Karl Malmberg född 1885

Hustru Bengta född 1880

Barn Emil 1899, Sigrid 1905,

Herta 1907, Artur 1909,

Anna 1909, Thure 1912,

Bertil 1915, Emmy o Hilma 1919

Gunnar 1924

154. NILS JÖNS

Arup nr 1

Nils Jönsson bodde där bara en kort tid, sedan flyttade han husen till Karl Jakobssons.

155. ANDERS JÖNS

Arup nr 1

Anders Jönsson född 1820

Hustru Anna född 1821

Flyttade därifrån 1852

156. GAMLA GÅRDEN

Arrendator under Osbyholm

Arup nr 1

1 Anders Sjunnesson född 1789

Hustru Elna Nilsdotter f 1791

Barn Anders 1816, Nils 1823,

Ola 1825, Sven 1829, Boel 1818

2 Peter Hallberg

Hustru Fredrika

3 Per Svensson f. 1822

Hustru Bengta Hansdotter f 1826

Barn Anders 1850, Nils 1854,

Johanna 1858, Elise 1864.

4 Nils Hansson f. 1848

H. Johanna Persdotter f 1853

Barn. August Herman f. 1878

Hilda Benedikte f. 1880

Per Hilding f. 1882

Otto Bonde f. 1885

Hilda Marinda f. 1888

Selma Beata f. 1891

Inhyes bodde då Hanse Nilsson

f. 1816 och dottern Else f. 1854.

5 Nils Olsson Arrendator under Domänverket

Hustru Johanna f. Eriksson

Barn Otto, Emma -88, Augusta -90,

Anna, Elise, Vilhelm -93, Selma -95

Arrenderade gården 1892 - 1924.

Ca 1925 övertog dottern Emma

och svärsonen Jöns Eriksson arrendet.

Enligt gamla uppgifter skulle

Ladugårdsfogden Ekeröd o Arup

tidigare ha bott i den gamla

gården.

Husen låg kvar i början på

1900 talet, då gården flyttades tvärs över vägen.

Ar 1892 blev Nils Olsson erbjuden att köpa Arupsgården för 80.000:- men ansåg sig inte ha råd till det.

157. STORA STENHUSET

Arup nr 1

Per Mårtensson född 1824 i

Ekastorp.

Hustru Elna född 1839 i

Östentorp.

Barn. Hanna f. 1860, Anders

f. 1863, Nils f. 1866,

Per f. 1866

Stora Stenhuset låg vid gamla

landsvägen Hörby - Linderöd

Här fanns en kro, eller kru

som det hette då.

Per Mårtensson hade tillstånd

för brännvinsutskänkning, en-

ligt gamla sockenprotokoll.

MANNARP

161. PER KANT

Mannarp nr 1

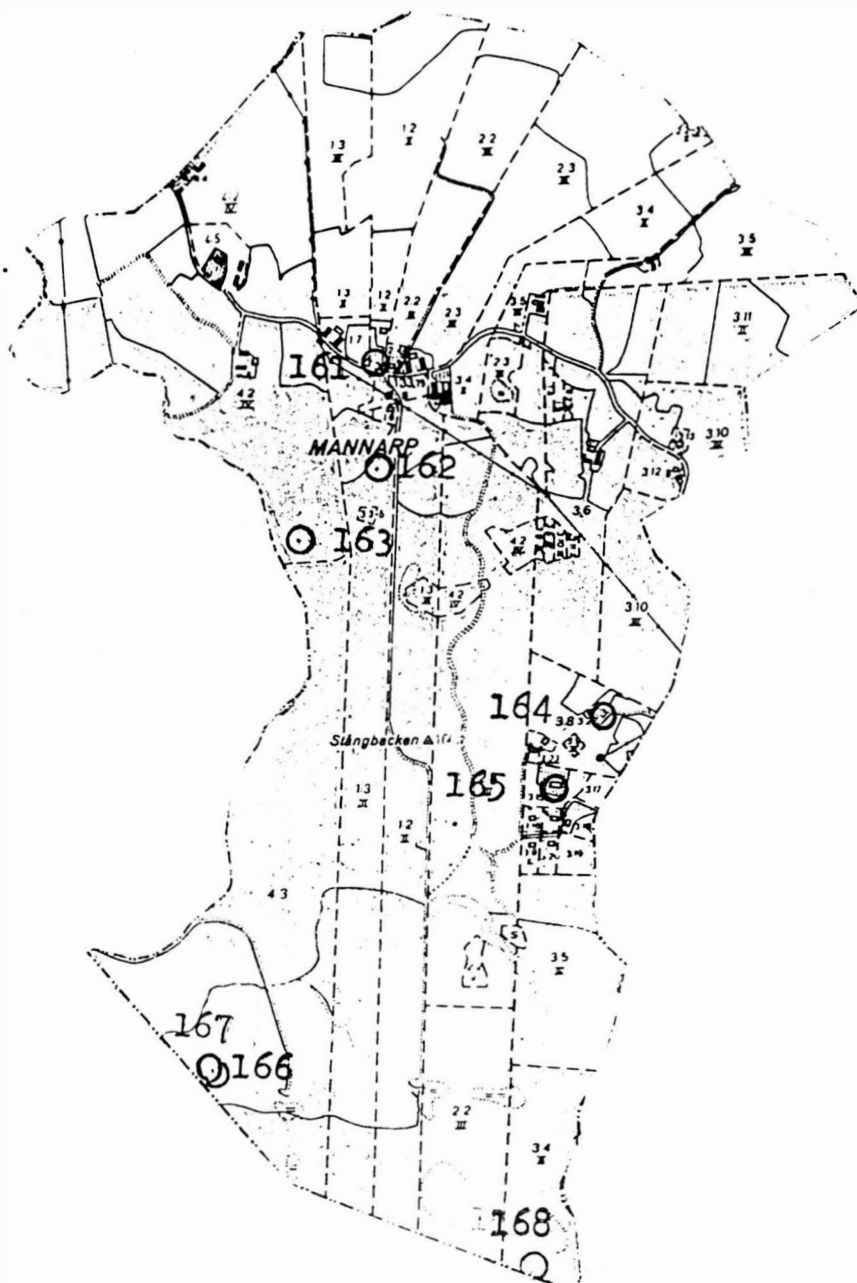
Per Larsson Kant f. 1841 i Mannarp.

Hustru Kjerstin Olsdotter f. 1848
i Lyby.

Barn Adolf -71, Lars Olander
f. 81 - Död 81

Ar 1869 bodde undantagsmannen,
enkl. Lars Kant f. 1791 i Mannarp
på fastigheten, död 1883.

Ruin finns

162. TRULS JONS

Mannarp nr 2 Nuv. Lennart Akessons

Truls Jonsson född 1822

H. Anna Olsd " 1829

Barn Per 1857

Ruiner finns

163. OLA ROSHOLMS HUS

Mannarp nr 2 Torp under bostället

Timmergesällen Ola Rosholm

f. 1819 död 1895

Hustru Elna Mattisd. f 1830
död 1912

Huset blev flyttat fram till
Mannarp där fru Rosholm sedan
bodde till sin död.

Köptes för bortflyttning av
Nils Fransson Östentorp. Blev
ej bortflyttat undan såldes 1913
till Acke Leveaux (farbror till
Viola Leveaux)

1934 köptes huset av Christian
Jensen. Viola Jensen Leveaux
bodde där sedan i många år.

Ruin finns

(161) Per Kant.

164. HANS SÖRENS

Mannarp nr . (Ödekulla)

Nuvarande Sven collins

Hans Sörensson f. 1836 d 1897.

Hustru Elna Nilsd. f. 1841

Barn August f. 1875,

Kristina 1878 död 1878,

Emma f. 1879

Ruiner finns

(164) Hans Sörens.

165. ANDERS SVENSSON

Mannarp nr 3

Anders Svensson f. 1839

Hustru Bengta Nilsson f. 1854

Son August 1871, Kristina 1874,

Johannes 1877

Stenhuggare Var med och högg

sten till S. Rörums kyrka ca

1885.

166. PÅLS HUS

Mannarp nr 2 Torp under bostället

Pål Pålsson f. 1825

Hustru Boel f. 1826

Barn Pål 1861, Ingar 1863,

Jöns 1866, Elise 1868

Reste till Amerika 1886

med hela familjen. Utfattiga

Husförhörlängden år 1869-1890

Jag jag är bliven mycket sjuk och svag
och ej kan arbeta och stillet behöfver hjälp
och försörjning samt föda till min död så högen
Anders Svensson mig att där en bestyrja, lämna
både försörjning och föda till min död
och där före skall Anders Svensson hafva i ersättning
alla mina Långskälden som befinns efter min död.
Mannarp den 1 November 1888

Celia Svensson

med hand på kappat
Rykthetens här af bevitnas af oss förvarande

Anders Skjölde Thors Torp, Anders Olsson
Mannarp

167. NOCKAHUS

Mannarp nr.

Torp under bostället

168. ÅKE SVENS

Mannarp nr. 2

Åke Svens. undantagshus, på

Lennart Akessons fälad.

År 1864 undantagsm.

Sven Akesson f. 1804 i Mannarp

död 1870.

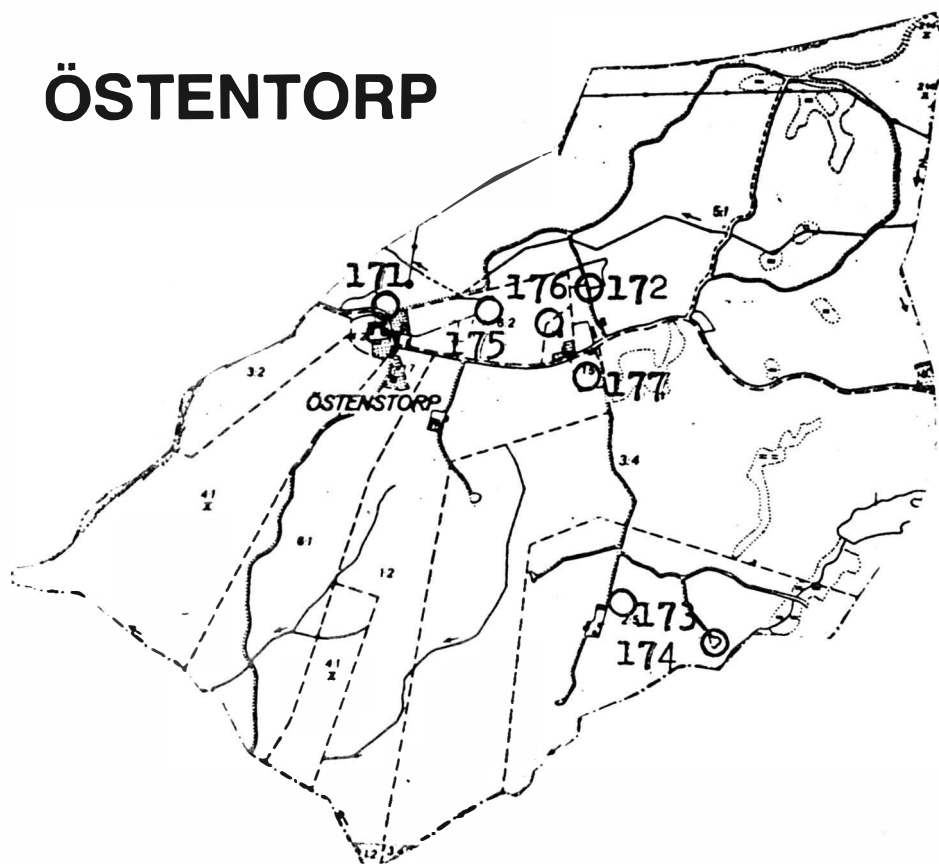
Hustru Hanna Nilsd. f. 1795

i Linderöd död 1871.

Inhyser änkan Elna Olsd. f 1823

Öfverstående skrifvel godkännes af oss anförande
Per Persson Anders Olsson
Arvidsson
Nils Persson Olof Nilsson

ÖSTENTORP

171. PER MÅNS GÅRDSRUIN

Denna gård var en släktgård i flera generationer. Första kända ägare var Per Larsson h.h. Bolla

Därefter sonen Måns Persson f. 1803,

h.h. Anna Larsdotter f. 1809.

Sedan kom deras son Per Månsson f. 1849, h.h.

Hanna Lassesdotter f. 1854.

Sonen Carl f. 1879 och h.h.

Emma Christensd, övertog den och brukade den tillsammans med Christen Svens gård, som var Emmas föräldrahem.

Husen brann ned omkr. 1905 och byggdes ej upp.

Ruinen finns mitt emot f.

Ernst Erikssons gård.

Christen Svensson var en betrodd man. Han var kommunalman och auktionsförrättare, skrev bo-uppteckningar och köpebrev m.m. Många av dessa handlingar finns väl bevarade.

Gården övertogs av dottern

Emma m. make Carl Månsson.

Husen förstördes av eldsvåda och gården flyttades närmare vägen.

Ruinen ligger bakom Cement-gjuteriet.

172. CHRISTEN SVENS

Äg. Christen Svensson f. 1829 i Gunnarp

h.h. Elna Olsd. 1828

b. Emma f. 1872, Anna f. 1859,

Elna f. 1861, Bengta f. 1865,

Ola f. 1866.

En handskriven bok har överlämnats till S. Rörums bygdeförening av Christen Svenssons dotterdotter Ebba och hennes make Georg Christiernsson och deras son Östen, bosatta i Kalmar.

Boken innehåller gamla auktionsprotokoll m.m. som är av stort intresse för vår forskning efter personer som levde i bygden på 1800-talet.

173. ISAKA HUS

Äg. Isak Olsson f. 1829

h. Elna Larsdotter

Dotter Anna f. 1856.

Senare äg. Jöns Persson Klock, f. 1856,

h.h. Anna Isaksd. f. 1856

Barn Ida, Emelie och Per.

Per dog i "Spanskan", Ida bosatt i Ystad

Emelie gifte sig med Martin

Andersson i Farboret.

Torpruinen finns vid vägen till Kroken.

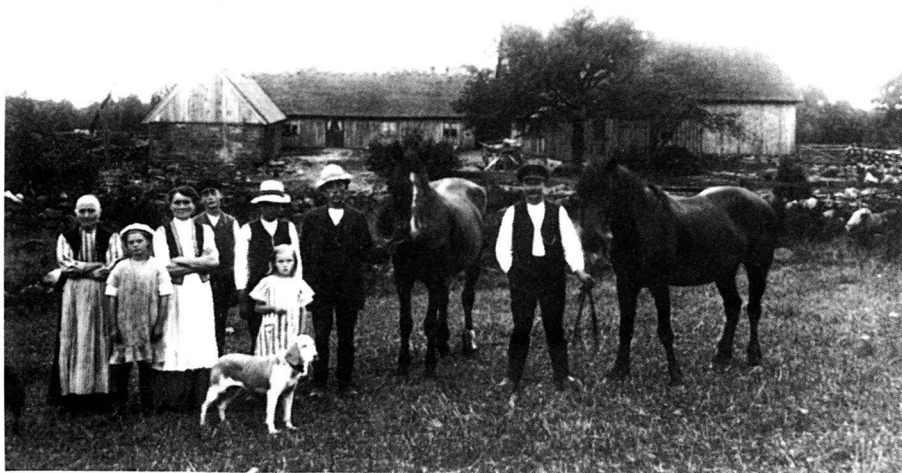
174. KROKEN NILS FRANSSON

Förste kände äg. Simon Svensson.

D. Hanna f. 1821

Näste äg. Hanna Simonsd.

"Lunta" med m. Anders Åkesson

(172) Christen Svens.

sålde 1863 till Per Andersson och h.h. Kjersti. Efter dessa kom Frans Nilsson f. 1840 i Hurva,
h.h. Elna Nilsd. f 1836,
s. Nils f. 1872.

Nils Fransson och h. h.
Johanna Persd. f 1859
d. Ellen f. 1905.

Ellen och hennes man Oscar Andersson brukade gården 1929-1937 innan de flyttade till Hagstad.

Nils Fransson var den siste som bodde i Kroken. Han sålde till grannen Herman Jönsson 1956. Husen revs 1960.

Till stället hörde ett möllefall och damm. Här byggdes en skvaltkvarn.

Frans Nilsson och senare Nils Fransson malde råg och korn för eget bruk och även till grannarna.

En hel del mystik och vidskepelse var förknippat med kvarnen vid Kroken.

Ellen berättar, att när hennes farfar Frans Nilsson, malde sent på kvällen, kunde det hända, att kvarnhjulen av någon oförklarlig anledning stannade. Då fanns det ingen möjlighet att få igång dem igen, men på morgonen snurrade kvarnen som vanligt igen. Farmor Elna sade, att det fanns osynliga väsen i bäcken, som hade blivit störda, och då måste man vänta att mala till solen hade gått upp. Det var farligt att trotsa dessa makter.

I Östentorp fanns en skvaltekvarn på Per Erikssons gård, med damm och möllefall vid s.k. Tosänkan. Möllevägen gick över Jon Svenssons mark till kvarnen vid gränsen till Kronoparken.

Även Arups gård hade damm och skvaltekvarn. Från Arup berättas om Bäckahästan som hade sitt

tillhåll vid dammen och ån. En tidig morgon när husmän och torpare var sysselsatta med att tröska, "plejla", säden på logen, hördes en häst galoppa utanför.

Arbetet avstannade och husbonden tog en skoffa säd och satte utanför dörren, sen blev det tyst. När det ljusnade, såg man, att säden var uppäten. Det gällde att vara god vän med Bäckahästen och ej tala om ifall man sett honom, för då drabbades man av svår frossa.

"Skosnuan" skulle man akta sig för. Hon var ett ont väsen, som ville förföra manfolk och locka dem på villovägar. Mot henne hjälpte det bara att läsa en bön i Guds namn. Då försvann hon.

I skogen kring Arup fanns vargar. Per Svenssons hästar blev angripna av dem. Ellens mor, Johanna var dotter till Per Svensson, och hon har berättat, att fölstona hade blivit svårt rivna på ryggarna. De hade ställt sig i en ring för att skydda sina föl. Detta hände på 1800-talet.

175. OLA ÅKESSONS TORPRUIN

Torp. Ola Åkesson, f. 1805 d. 1884. Hustru i f. gifte Kersti Nilsd. f 1800, d. 1864. Hustru i andra gifte Sissa Hansd. f. 1826.

Christen Svensson höll auktion på Ola Åkessons kvarlåtenskap den 26 mars 1884 enligt ett gammalt auktionsprotokoll.

Torpruinen ligger utanför f. Karl Anderssons gård.

176. SMEDJAN ANDERS PERS

Smed Anders Persson Munter f. 1828 h.

Fosterson Anton Andersson kallad "Smitt" f. 1877
Smeden Anton Andersson flyttade till Gunnarp och köpte en liten gård. Här hade han även smedja.

Ruinen efter smedjan finns bakom Olga Johnssons hus, nära Cementgjuteriet.

177. NILS JÖNSSON TORPARE PÅ ÖSTENTORP NR 1

Först kända ägare: torp. Jöns Olsson f. 1807

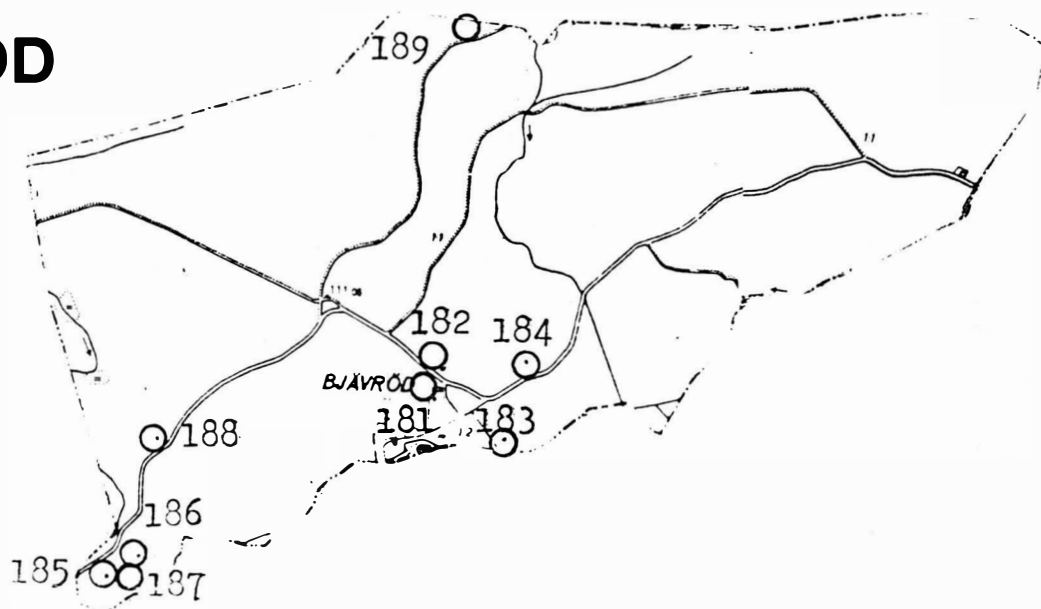
Hans son Nils Jönsson f. 1840

Hans hustru Maria Hansd. f. 1841
Barn: Emma, Martin, Anders, Anna, Else.

Efter Marias död kom Ingrid Persd. dit som hushållerska.

Nils Jönsson var en arbetssam och mycket stark man. Han var en mästare i att lägga vackra stengårdsgårdar. Ruinen efter hans hus finns som del av den vackra gårdsgården nedanför f.d. Carl Månssons boningshus. Efter mer än hundra år står fortfarande stenmurarna som monument över hans trägna dagsverken.

BJÄVERÖD

Dokumentation av frälsehermanet 181 1 mantal Bjäveröd nr 1 jämte därtill hörande torplägenheter och vattenkvarn.

Bjäveröd är jämte Arup den minsta av byarna i S. Rörums församling. Bjäveröd var även en av S. Rörums ensligast belägna byar ända fram till slutet av 1800 talet då järnvägen mellan Höör-Hörby tillkom och Ludvigsborg fick järnvägsstation.

Det geografiska läget för-

bättrades härmed radikalt och Bjäveröd blev socknens västligaste utpost mot civilisationen.

Namnet lär enligt ortnamnsforskare härsyfta till röjningen vid bäverdammen eller bävertillhåellet. Detta är en nog så logisk förklaring om man betänker de topo grafiska förhållandena.

Bjäverödsgården kom som nummer tre av de större gårdarna i socknen, endast Kvesarumsgården och Ekerödsgården var större.

Bjäveröd har genom att det bestod av en brukningsenhet aldrig behövt genomgå den plågsamma, men å andra sidan nyttiga omställningsprocess som enskiftet innebar för lantbruket.

Till gården hörde ett flertal torp kvarn och sågverk. I början av 1800-talet lät kyrkoherde Flensburg, som då ägde Bjäveröd, även uppföra ett brännvinsbränneri, en nog så udda hantering för en präst.

Han var tydligen inte bara själasörjare utan även en god affärsman, som passade på att tjäna en slant på den ohämmade brännvinskonsumtion som förekom bland allmänheten vid denna tid.

Man kan väl påstå att Bjäveröd hade sin blomstringsperiod under 1800 talet.

Själva lantruket har väl aldrig varit av någon högre klass, jorden var ganska mager och oerhört stenbemängd, vilket gjorde den svårbrukad och arbetskrävande.

Skogarna var däremot desto bättre och utgjorde själva ryggraden i lantbruksdriften.

Av Bjäveröds 350 tunnland mark var största delen bevuxet med grov ek och bokskog, men även en del s.k. surskog.

Den nyodlingsvåg som drog fram över det skånska landskapet under 1800 talet gjorde sig märkbar även för Bjäveröds del.

Hittills hade fodret till gårdens djur huvudsakligen hämtats från ängsmarkerna längs ån mot S. Rörum och Kvesarum och delvis från de väster om gården belägna ängsmarkerna vid gränsen mot Häggenäs.

Vid närmare granskning av en karta från 1802 kan man se att den odlade arealen endast bestod av några få tunnland, fördelade på ett flertal små åkerlyckor.

Det stora nyodlingsarbetet, som mångdubblade åkerarealen, måste ha varit oerhört slitsamt och tidsödande, vilket de stora stengårdesgårdarna, som omge åkerskiftena vittna om.

Även ängsmarkerna mot S. Rörum lades under plog efter utdikning.

De olika åkerskiftena försågs med namn såsom: Möllevången, Mellanvången, Smörhålan, Rävavången, Brännerivången och Norrevång.

Ängsmarkerna längs ån väster om gården förblevo slätterängar, som hölls i hävd och slogs med lie ända in på 1940 talet. (181)

Av byggnaderna på Bjäveröd skulle boningshuset vara uppfört 1801 och hade ett för denna tiden ståndsmässigt utförande med högt till tak, med den tidens mått mått över fem alnar. Storleken i övrigt var också väl tilltagen, förutom kök fanns tiotalet rum och en stor festsal.

Gårdens övriga byggnader hade troligen uppförts omkring mitten av 1800 talet.

De var byggda av gråsten och bland annat var gamla kvarnstenar inmurade i stallängans väggar.

Loglängans norra gavelspets var försedd med en överbyggnad, där gårdens vällingklocka en gång i tiden haft sin plats.

Stallängan var ganska rymlig, bland annat hade häststallet plats för tiotalet hästar.

I ladugården fanns "stutbåsen" kvar från den tid man använde oxar, där var plats för fyra stycken oxar.

I en annan länga som var sammanbyggd med häststallet fanns ett utrymme som en gång i tiden tjänat som bostad åt gårdens drängar. Någon eldstad hade här aldrig funnits utan de hade fått klara sig med den gnutta värme som kommit från hästarna genom en glugg i väggen.

Som tidigare nämnts ägdes Bjäveröd av kyrkoherde Flensburg

från början av 1800 talet till 1820. Han hade sin bostad på Bjäveröd från 1811 fram till försäljningen 1820. På Bjäveröd föddes barnen Jakob 1811, Ingri 1815 och Vilhelm 1819. Vilhelm blev sedomera biskop i Lund. Kyrkoherde Flensburg hade tidigare bott på Göingeholm, som han även ägde.

Att han bodde så här ute i periferin berodde på att prästgården i S. Rörum ödelagts av en eldsvåda 1809 och återuppbyggdes först vid ett senare tillfälle.

1820 förvärvades Bjäveröd av en rörumsbo som hette Lars Larsson han var född 1788 och gift med Karna Nilsdotter född 1785. De hade två barn Måns född 1817 och dottern Pernilla född 1819. Hon flyttade till Trulstorp och gifte sig med Per Nilsson på Trulstorpsgården.

Sonen Måns övertog Bjäveröd efter fadern och gifte sig med Anna Persdotter född 1824. De hade dottern Elna född 1853.

Måns Larsson dog samma år som dottern föddes. Han var endast 36 år gammal vid sin död. Hans änka brukade sedan Bjäveröd fram till 1881.

Sistnämnda år gifte sig dottern Elna med en yngling från Skepparslöv, som hette Per Larsson han var född 1854.

Elna o Per Larsson övertog efter giftermålet Bjäveröd. De begåvades med fyra barn Hanna född 1881, Lars Martin född 1884, Alfred född 1889 och Anna född 1891.

Även deras äktenskap blev ganska kortvarigt Elna dog 1896 endast 43 år gammal och

två år senare omkom Per Larsson under tragiska omständigheter i kvarndammen.

Efter sjuttioåttio år i den Larssonska familjeklanens ägo såldes nu Bjäveröd till byggmästare Per Svensson från Malmö.

Byggmästare Svensson var mannen som uppförde den nya kyrkan i S. Rörum på 1880 talet. Han hade under tiden kyrkobygget pågick hyrt in sig med familjen på Bjäveröd och även i fortsättningen hade familjen tidvis bott på Bjäveröd.

Per Svensson lät under sin tid som ägare till Bjäveröd anlägga en fruktodling omedelbart väster om gårdens bostadslänga. Han lät även plantera fruktträd lite varstans längs vägar och åkerkanter. Fruktträden förädlades i en egen plantskola, rester av densamma finnes kvar än i dag. Fruktodlingens omfattning var så stor att en trädgårdsmästare var anställd för att sköta densamma.

Byggmästare Svensson lät även uppföra det s.k. Brohuset, som finnes kvar än i dag. Detta beboddes av hans broder Truls Svensson, som hade ansvaret för den praktiska jordbruksdriften på Bjäveröd till 1907.

Sistnämnda år arrenderades lantbruket ut till en man som hette Anders Andersson, han kom från Fulltofta. Han stannade kvar på Bjäveröd till 1913 då han flyttade till en av gårdarna i Hästäng lydande under Fulltofta.

Per Svensson sålde nu Bjäveröd till en sergent Per Hellstrand från Malmö, han bodde endast här i några månader då en ny försäljning blev aktuell.

Detta blev inledningen till en period av baggböleri och förfall av sällan skådat slag.

Ägarna avlöste varandra i snabb takt och jag skall här endast nämna några av pappenheimarna såsom: N. M. Nyberg från Göteborg, grossistfirman Nyman i Malmö, grosshandlare Aberg Ludvigsborg, Bergstrand Ludvigsborg och landtingsman N. Andersson Slagtofta.

Vid tiden för första världskriget och åren strax därefter skövlades de stora skogarna totalt trots att avverkningsförbud utfärdades den ena gången efter den andra.

Nya ägare kom till och skövlingen bara fortsatte så länge det fanns ett avverkningsbart träd kvar.

I början på 1920 talet då Bjäveröd inköptes av Göteborgs Skogsällskap, för pengar ur den s.k. Krokska donationen, var allt skövlat och kalt.

1923 började de stora kalmarkerna att återplanteras med gran i Malmöhus läns landstings regi, vilka nu övertagit ansvaret för återbeskogningen av Bjäveröd.

Om ägarbytena under det sista årtiondet varit många så hade även omsättningen på arrendatorer varit stor under denna tid.

Mellan 1914 och 1915 arrenderades gården av Johan Palm, 1915 till 1919 av Jöns Olsson 1920 till 1922 av Emil Melin, 1922 till 1924 av Olof Nilsson. Sedan kom en arrendator som hette Edvin Svensson mellan 1924 - 1929 Sistnämnda år arrenderades Bjäveröd av Nils J Svensson han brukade gården till 1948 då arrendet överläts på sonen Sven Ake. Han blev den siste som brukade Bjäveröd. Han

flyttade till Ö. Strö, 1955, där han inköpte en gård.

Härefter har alla byggnaderna på Bjäverödsgården jämnats med marken, alla betesmarkerna och största delen av åkermarken har planterats med gran.

I det tidigare omtalade Brohuset bodde i början på 1900 talet en man som hette Jöns Olsson. Han bar posten mellan Ludvigsborgs station och S. Rörum. Det påstods att han var beväpnad med skjutvapen för att kunna freda sig mot överfall när han till fots gick genom de ödsliga skogarna. Han flyttade senare till Espets skog.

Senare beboddes Brohuset av Jöns Nilsson även kallad "Stämpajönsen" och Nils Persson allias "Stenhusapågen". Nils Persson var en hängiven samlare av höga hattar och skäkteträ.

182. STENFÄLDTS-TORPET

Det torpet som beboddes längst låg norr om landsvägen nästan mitt emot Bjäveröds övriga bebyggelse.

Detta torpet benämndes för (182) Stenfäldtstorpet och hade fått sitt namn efter Jöns Stenfäldt, som flyttade in i torpet 1885 hans hustru Botilda kom från S. Rörum de hade tre barn Selma född 1884 Per född 1887 och Elise född 1889. De två sistnämnda dog 1890. Makarna Stenfäldt bebodde torpet till 1914 då de flyttade fram till S. Rörum.

Sedan brukades detta torp av Elna och Nils Jonsson fram till slutet av 1930 talet dock ej som torpare utan som arrende direkt under Malmöhus läns landsting.

Nils var född 1864 i Svensköp och hustrun Elna 1853 i Vollsjö.

De hade tidigare haft tjänst som statare på olika platser, men hade före inflyttningen till Bjäveröd brukat ett torp under Kvesarumsgården.

De hade en dotter som hette Täckla och en fosterdotter som hette Rut född 1904.

Både Elna och Nils var analfabeter och kunde således varken läsa eller skriva. De hade alltid varit fattiga och levt under små omständigheter. När Elna därför i mitten på 1920-talet fick ett större arv kom dessa pengar som en skänk från ovan. Båda två trodde i sin enfald att rikedom var så stor att den aldrig kunde ta slut. Elna och Nils levde upp till talesättet "bättre leva herre en dag än stackare i hela sitt liv". Detta hade till följd att efter några år var hela arvet som bortblåst. När Elna fick besked på att det inte fanns fler pengar på bankboken, kommenterade hon detta med "jamen där e ju många siffror inu i bogen".

Nu stod fattigdomens spöke åter framför dem, de fick leva i armod återstoden av sitt liv.

Nils var även oerhört vidskeplig, han trodde på pysslingar, gastar och troll och allsköns övernaturliga väsen.

Efter Elnas död bodde Nils kvar på torpet till 1943 då han flyttade till dottern, där han dog efter en kort tids sjukdom. Trots att byggnationen på detta torpet var i god kondition och kunde tjänstgjort som bostad i många år revs densamma 1945. Öster om gården lär ha legat ytterligare ett torp. De flesta av torpen tycks ha tillkommit i samband med det stora ny-

odlingsarbetet i mitten på 1800-talet.

Folkmängden enbart på Bjäveröd uppgick enligt husförhörslängderna vid mitten på 1800-talet till närmare ett sextio-tal personer.

183. BRÄNNERIET

Det tidigare nämnda bränneriet som kyrkoherde Flensburg lät anlägga finner man ruinerna efter vid kvarndammens östra kant. Ett stenkast från bränneriruinerna strax innan bron över ån ligger en kvadratisk stenformation cirka 4x5 meter och omkring 2 m hög. Den är vackert upplavad av ganska stor sten, att den haft någon funktion att fylla är ställt utom allt tvivel, men vilken är omöjligt att säga.

184. BRYDESTUA

Till Bjäveröd hörde även en "brydestua". Ruinerna efter densamma finner man cirka trehundra meter från den plats där gårdsbebyggelsen låg och mot S. Rörum till vänster om vägen strax efter den breda stengårdsgården, som bildar en glänta i granplanteringen på vägens högra sida.

185. KARL PERSSON

Till ett av dessa torp flyttade 1831 en skomakare som hette Per Larsson han var gift med en Kjersti Nilsdotter från Höör. De hade tre barn Lars född 1815 Nils född 1825 och Carl född 1833. Sonen Carl övertog torpet efter fadern och gifte sig med en flicka från Hörby som även hon hette Kjerstin. Jämsides med torpet utövade även Carl skomakaryrket.

De hade en dotter Elis som sedermera blev gift med Lars Andersson på S. Rörum nr 10. Innehavarna av de två övriga torpen kan ej med säkerhet namnges.

Torpen revs någon gång i början på 1900-talet.

186–187. OKÄND

Tre av ruinerna äro belägna 186 strax intill gränsen mot 187 Häggenäs. Det längst ned mot ån belägna torpet tycks ha funnits redan på 1700-talet medan de två övriga sannolikt uppfördes en bit in på 1800-talet.

188.

Mot Bjeveröd vid vägens första högersväng låg ett torp, som på senare delen av 1800-talet beboddes av Gustav Jönsson och hans hustru Pernilla.

Barn: Nils f. 1879, Johan f 1889 Anton f. 1891 samt Elis, Otto, August och Martina de sist-nämndas födelseår okända. Gustav Jönsson flyttade i slutet på 1800-talet till Gällhagen i Fulltofta.

189. OKÄND

Fortsätter man sedan vägen fram och tar av mot Kvesarum kan man upptäcka resterna efter ett torp omedelbart till höger om vägen strax innan gränsen mellan Bjäveröd och Kvesarum. Hur länge detta torp beboddes och av vem är heller inte känt.

190. KVARNEN

Kvarn har säkerligen funnits på Bjäveröd sedan långt tillbaka i tiden. Här var ett bra vattenfall med god vattentillgång, vilket var en förutsättning för att kvarnrörelse skulle kunna bedrivas. Någon annan

kraft än den man kunde utvinna ur vatten och vind fanns ej att tillgå.

Ågarna till Bjäveröd drev kvarnrörelsen och även ett sågverk jämsides med lantbruket. Först 1899 blev kvarnen en självständig driftsenhet i och med att den arrenderades av en möllare från Linderöd, som hette Oskar Rosenberg. Han drev kvarnrörelsen fram till 1902.

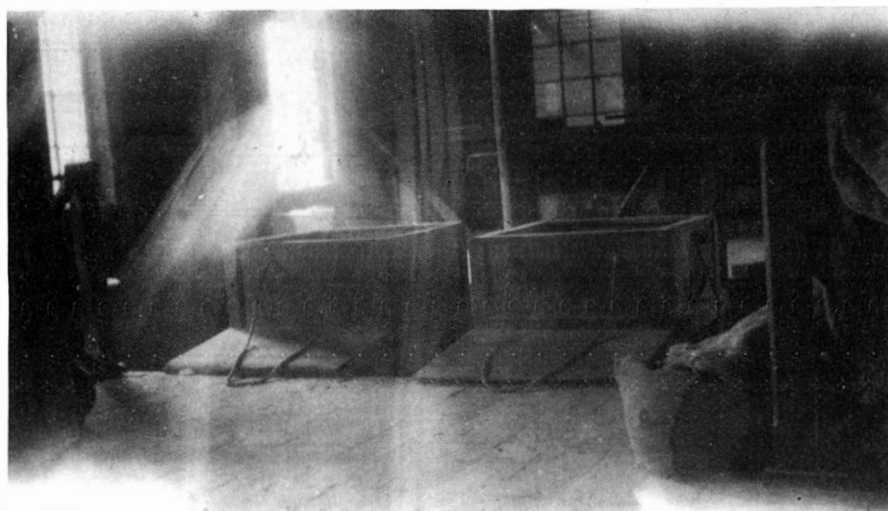
Nästa möllare hette Axel Barnekov han stannade endast ett år på Bjäveröd. Mellan 1903 och 1905 arrenderades kvarnen av Svante Olsson. Nästa möllare hette Nils Pettersson han stannade endast i ett år, därefter återkom Svante Olsson, som denna gången stannade kvar till 1914. Kvarnen arrenderades härefter av Fridolf Nilsson fram till 1922 då Oskar Rosenberg som en gång tidigare innehaft kvarnen återkom, han var kvar till 1923.

Sistnämnda år kom Martin Ras-
musson till Bjäveröd. Han arrenderade vattenfallet av landstinget och lät samtidigt riva den gamla och förfallna kvarnbyggnaden.

En ny kvarn uppfördes i tre våningar med en efter tiden modern utrustning. Tidigare hade kvarnen försetts med kraft från ett vattenhjul, detta ersattes nu med två stycken vattenturbiner, vilket gjorde att man fick ett effektivare utnyttjande av fallhöjden, som var cirka sex meter.

Även sågverket moderniserades och en spånhyvel för tillverkning av takspån anskaffades samtidigt.

1929 installerades ett litet kraftverk, som försåg "hela" Bjäveröd med elljus.

På sommaren 1934 totalförstördes kvarn och såg av en brand.

I samband härmed kan jag beskriva hur brandväsendet fungerade ute i kommunerna på den tiden.

Jag var vid detta tillfället tio år gammal och eftersom ingen telefon fanns fick jag order om att per cykel ta mig den två och halv kilometer långa vägen fram till byn för att larma brandkåren.

Smedmästare Kronkvist hade hand om brandsläckningsmaterielen, vilken bestod av ett antal plåtspannar och en brandspruta, som pumpades av fyra man.

"Emil i prästgården" var brandchef. Av brandmanskapet i övrigt

kommer jag inte ihåg mer än "smeanders".

Vid transporten till brandstället fick man använda sig av häst och vagn. Vid detta tillfället hade Fredrik Persson sin "kronemärr" hemma på stall så det blev en förhållandevis snabb utryckning med Fredrik vid tyglarna.

Med Kronkvist som hade bil, åkte brandchefen och så många som i övrigt fick plats. Den övriga brandstyrkan kom efter på cykel allt eftersom larmet nått dem.

Jag är övertygad om att en snabbare transport med häst och vagn varken förr eller senare förekommit mellan S. Rörum och Bjäveröd.

Under dessa primitiva förhållande kan vem som helst förstå hur det hela slutade när elden väl kommit lös.

Ingen skugga må falla över S. Rörums frivilliga brandkår dom gjorde vad dom kunde i förhållande till resurserna. Kvarnen återuppfördes samma år och stod på senhösten klar att taga emot lantbrukarnas spannmål till förmalning.

Själv började jag delta i möllarejobbet ett par år innan jag slutade skolan, för att efter konfirmationen bli möllare på heltid fram till 1944 då kvarnen såldes till Oskar Hansson från Linderöd.

Han drev sedan kvarnrörelsen till 1954 då kvarnen inköptes av Stig Pettersson från Höör. Han hade i sina yngre dagar varit mölledräng på Bjäveröd. Stig Pettersson ägde kvarnen fram till sin tragiska död 1959.

Kvarnen inköptes nu av Ivar Andersson från Äspinge och kvarnen var i hans ägo till 1970 då den försålles till en man från Sölvesborg.

Kvarnstenarna har sedan länge slutat snurra, deras mullrande monotona sång har för alltid tystnat. Kvarnverket har tagits bort och byggnaden har omändrats till bostad, en ganska originell sådan.

I och med nedläggningen av kvarnrörelsen har all den ursprungliga verksamheten på Bjäveröd upphört. Över en plats som tidigare präglats av liv och rörelse sänker sig tystnaden alltmer. Det är med vemod man ser hur granskogen alltmer breder ut sig över marker som genom omänskligt slit och trägen odlarmöda tidigare förvandlats till åker.

De mäktiga ek och bokskogarna är borta för alltid, granen har intagit deras plats. Bjäveröd är på väg att upphöra som mänsklig boplats och kanske kommer bävrarna att åter en gång ta kvarndammen i besittning.

Den tiden är säkerligen inte särdeles avlägsen då Bjäveröd blott är ett namn på ett skogsområde med några ruiner, som minner om en svunnen tid. Cirkeln har därmed slutit sig för gott.

TORPARLÄNGD

Eftersom det i de flesta fall är omöjligt att reda ut i vilka torp de olika torparfamiljerna bott, skall jag här i stället lämna en redogörelse över vilka torpare som varit bosatta på Bjäveröd under 1800 talet och fram till omkring 1915 då torpartiden var definitivt slut för Bjäveröds del.

1
Torparen Mårten Bengtsson född 1784 i Fulltofta inflyttad till Bjäveröd 1826 död 1832.

Hustrun Else Månsdotter också hon född i Fulltofta brukade sedan torpet.

De hade två barn Bengt född 1827, Mårten född 1833

2
Torparen och skolemästaren Carl Lindén född i Värmland 1791 inflyttad 1826 från Vollsjö gift med Nilla Akesdotter född 1793 i Häglinge.
De hade tre barn Karl född 1826, Sara född 1829 och Nilla född 1834

Om någon skolundervisning förekom på Bjäveröd är inte känt. Det troliga är att han varit en s.k. vandringslärare, vilket innebar att han vandrat omkring

och undervisat i de olika byarna.

3
Torparen och skomakaren Pher Larsson född 1789 inflyttad 1831 gift med Kjerstin Nilsdotter född i Höör 1799.

Barn Lars född i ett tidigare äktenskap 1815
Nils född 1825, Karl 1833

4
Torparen Berthel Munter född 1796 i Häglinge gift med Ingar Nilsdotter född 1800 i Häglinge.

Barn Ake född 1823, Pernilla född 1831, Nils född 1840 och Botilda född ?

5
Torparen Ola Svensson född 1780 i Häglinge gift med Bengta Jakobsdotter född 1784 i Funderset.
Fosterdottern Sissa född 1824

6
Torparen Pher Torkelsson född 1781 i Kvesarum inflyttad 1833 gift med Else Jönsdotter född 1791 i Bosjökloster.

(185)

7
Torparen och skomakaren Carl Persson född 1833 på Bjäveröd, son till Pher Larsson och hans hustru Kersti. Även Carl Perssons hustru hette Kjersti och var född i Hörby 1830

Barn Karl född 1862, Johanna född 1865 död 1894

Elis född 1867. Elis gifte sig med Lars Andersson på nr 10 i S. Rörum. Lars hade i sin ungdom varit dräng på Bjäveröd.

Carl Persson flyttade till S. Rörum där han dog 1902.

8
Torparen Per Svensson född 1829 i Nävlinge gift med

Elna Andersson född 1839 i Degeberga de flyttade in på Bjäveröd 1876 och flyttade därifrån 1881.

9

Torparen Nils Jeppsson född 1851 i Linderöd gift med Johanna Persdotter född 1856 i Hörby flyttade in 1882. Barn Jöns född 1877, August född 1885 och Anna född 1888. De flyttade till Äspinge 1888.

10

Torparen Nils Berthelsen Munter född 1840 i Bjäveröd son till Berthel Munter och hans hustru Ingar. Han övertog torpet efter fadern. Han var ogift, föräldrarna och system Botilda bodde inhyse hos honom.

11

(182)

Torparen Jöns Kristiansson Stenfäldt född 1844 i Bosjö-kloster och hustrun Botilda född 1853 i S. Rörum var den sista torparfamiljen som flyttade in på Bjäveröd det var 1885. De hade tre barn Selma född 1884, Per född 1887 och Elise född 1889. De två sistnämnda barnen dog 1890.

Stenfäldt flyttade från Bjäveröd till S. Rörum strax på 1900 talet.

På vissa av torpen bodde periodvis även s.k. inhysefolk. Även dessa arbetade på gården såvida de inte var gamla och orkeslösa. Av dessa kan jag nämna Lars Borgström född 1806 i Hörby död på Bjäveröd 1885.

Arbetskarn Per Nilsson född 1834 i S. Rörum gift med Pernilla Munther född 1831 på Bjäveröd hon var dotter till tidigare nämnde Berthel Munther, de flyttade ut från Bjäveröd 1873.

Förutom torparna var även ett antal drängar och pigor sysselsatta på Bjäveröd.

Många starka och arbetsvilliga armar behövdes i det omfattande odlingsarbetet.

Varje bit mark som odlades här i landet blev ett välkommet tillskott i strävan efter att förse den snabbt växande befolkningen med livsmedel.

En stor inhemsk livsmedelsproduktion räknades vid denna tidpunkt som en tillgång för landet och inte som i dag, då den inom vissa kretsar närmast betraktas som en belastning.

I den sammanfattning som här gjorts beskrivs i stora drag hur det i en gången tid kunde se ut i en liten by var existens snart är ett minne blott.

Anteckningar

**Utarbetad av
S Rörums Bygdeförening
tillsammans med
Studieförbundet Vuxenskolan, Hörby.**
Tryck:
PR tryck & reklam,